

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Monipaikkainen työ ja sen potentiaali – kysely

Hannu Mäkikangas, johtava asiantuntija
Jaana Salmi, neuvotteleva virkamies
Pauliina Pekonen, neuvotteleva virkamies
Miira Lehto, erityisasiantuntija
22.3.2021

Taustaa

- Kysely toteutettiin kaikille virastoille
16.12.2020-25.1.2021
- Vastaus saatiin suurimmalta osalta virastoja
  - Vastanneissa virastoissa työskentelee n. 90 % koko valtion henkilöstöstä
  - Osittain pyydettiin kootut vastaukset virastokokonaisuuksista (esim. ELY-keskukset, TE-toimistot, aluehallintovirastot, poliisihallinto)

Kyselyssä käytettyjen käsitteiden määrittely

- **Paikkasidonnainen työ** on fyysisesti sidottua tilan, työvälineiden, asiakkaiden tai digitoimattoman aineiston perusteella.
- **Monipaikkaista työtä** voidaan tehdä tietoverkkojen kautta eri paikoissa, esimerkiksi toisella paikkakunnalla sijaitsevassa virastojen yhteiskäyttötilassa tai kotona.
  - **Etätyö** on muualla kuin työnantajan tiloissa tehtävää työtä ja yksi tapa tehdä työtä monipaikkaisesti.

Yhteenveto

Keskeiset havainnot : Monipaikkaisuus ja sen potentiaali

- **Etätyö** lisääntyy merkittävästi pandemiaa edeltävään aikaan verrattuna, mutta on vähäisempää kuin pandemia-ajan pakotetussa etätyössä
  - Ennen pandemiaa etätyötä keskimäärin 1 pv/vko, pandemian jälkeen 2-3 pv/vko
- Keskimäärin puolet virastojen tehtävistä voitaisiin järjestää **monipaikkaisesti virastojen omissa eri toimitiloissa tai yhteiskäyttötiloissa**
  - Potentiaalia ei kuitenkaan arvioida hyödynnettävän vielä täysimääräisesti 5 vuoden kuluttua (41 %)
- **Paikkasidonnaisen työ** määrä pysyy keskimäärin 30-40 %:ssa.
  - Eniten turvallisuussektorilla
  - Myös esim. tehtävissä, jotka edellyttävät erityistilojen tai laitteiden, paperin tai muun fyysisen aineiston käsittelyä, joissa annetaan käyntiasiakaspalvelua tai joissa suoritetaan tarkastuksia tai valvontaa asiakkaan tiloissa.
  - Toiminnan digitalisoituminen vähentää määrää jonkin verran jatkossa: esim. postituksen, allekirjoitusten ja arkistoinnin sähköistämisessä vielä kehitettävää

Keskeiset havainnot: Monipaikkaisuuden vaikutuksia

- Etätyö on vaikuttanut olennaisesti työhyvinvointiin: painotus selvästi positiiviseen suuntaan
  - Vahvuuksia joustavuuden lisääntyminen, työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen helpottuminen ja työrauhan parantuminen
  - Heikkouksia ergonomiaongelmat, jatkuvan etätyön kuormittavuus, yhteisöllisyyden heikentyminen, yksinäisyyden kokemukset
- Työn tuottavuus pääosan virastoista mukaan parantunut, mutta näkemykset vaihtelevat
  - Tuottavuutta ja palvelukykyä parantaneet mm. etäyhteyksien ja osaamisen paraneminen, matkustamisen vähentyminen, saavutettavuuden paraneminen, asiakkaiden peruutusten väheneminen ja tehokkaat kokoukset
  - Arvio perustuu tuntumaan ja henkilöstökyselyihin, ei mitattuun faktatietoon
- Monipaikkaisuuden merkittävimmät tunnistetut mahdollisuudet
  - Parantaa ja laajentaa rekrytointimahdollisuuksia ja vaikuttaa positiivisesti valtion työnantajakuvaan
  - Mahdollistaa säästöjen saamisen erityisesti toimitila- ja matkakustannuksista

Keskeiset havainnot: Monipaikkaisuus vaatii kehittämistä 1/2

- Monipaikkaisen ja etätyön toimivuus edellyttää monenlaisen kyvykkyyden kasvattamista ja välineiden kehittämistä
- Johtamisen ja toimintakulttuurin muutos ja esimiestyön uudistaminen käynnistettävä virastoissa
  - Esimiestyössä haasteina mm. työntekijöiden pahoinvoinnin havaitseminen ja varhainen puuttuminen ongelmiin, työnantajan työsuojeluvuoroitusten toteuttaminen, tuloksellisuuden varmistaminen, työntekijöiden tarpeiden kuuntelu ja niiden vastaaminen sekä toiminnan kehittäminen yhdessä työntekijöiden kanssa.
  - Luottamusilmapiiriin kasvattamiseen ja ylläpitoon kiinnitettävä erityistä huomiota
  - Siirtyminen työajan mittaamisesta tulosten mittaamiseen
- Asiantuntijoiden koulutukseen kiinnitettävä huomiota
  - Itsensä johtaminen ja muut monipaikkaisen työnteon taidot
- Digitalisaation uudet hyödyntämis- ja edistämismahdollisuudet tunnistettava ja otettava käyttöön modernit toimintatavat koko valtionhallinnossa
- Monipaikkaisuus edellyttää toimivien ja helppokäyttöisten sähköisten ratkaisujen kehittämistä mm. yhteiseen ajasta ja paikasta riippumattomaan työskentelyyn, yhteisöllisyyden ylläpitoon ja perehdyttämiseen

Keskeiset havainnot: Monipaikkaisuus vaatii kehittämistä 2/2

- Monipaikkaisen työn kehittämisessä olennaista
  - Monipaikkaisen ja etätöiden lisääntymisen ja mahdollisuuksien huomioiminen kaikessa virastojen kehittämistyössä
  - Kehittämisen tueksi tarvitaan jatkuvaa seurantaa ja tutkimusta
  - Monipaikkaisuuden vaikutusten arviointi laajasti, ei ainoastaan tuottavuuden ja tilasäästöjen näkökulmasta
- Ratkaisuja pohdittava valtionhallinnossa yhdessä
  - Iso osa virastoista haluaa valtionhallinnon yhteisiä pelisääntöjä monipaikkaiselle työlle, mutta osa haluaa virastolle enemmän valtaa soveltaa monipaikkaisuutta viraston tavoitteiden, tehtävien ja yksilöiden mukaan.
  - Esim. tietosuoja- ja tietoturvakysymysten ratkaiseminen yhteistyössä

Keskeisiä havaintoja: Toimitilat ja niiden yhteiskäyttö

- Toimitilojen määrä vähenee etätyön lisääntyessä
- Toimitiloilta toivotaan joustavuutta, toimivuutta ja hyviä tietoliikenneyhteyksiä sekä lisääntyneiden etäkokousten huomioimista
- Virastot ovat melko laajasti valmiita tilojen yhteiskäyttöön
  - Huomioitava mm. luottamuksellinen ja turvaluokitellun aineiston käsittely ja tarvittaessa virastojen omat ”kotipesät” (esim. fyysisten laitteiden käyttöön)
  - Mahdollisuuksia nähdään erityisesti yhteisissä tiloissa saman toimialan virastojen, strategisten kumppanien kanssa tai esim. turvallisuusverkkojen käyttäjien kesken
  - Omien nykyisten tilojen avaamiseen muiden virastojen työntekijöille liittyä enemmän varaumia (esim. tilojen mitoitus, toiminnan luonne)
  - Yhteiskäytössä huomioitava myös kunnat ja muut kumppanit
- Pohdittava, kuinka saadaan ihmisiä houkuteltua yhteisiin toimitiloihin, jos omat kollegat työskentelevät samaan aikaan muualla.

Monipaikkainen työ (ml. etätyö)

SWOT – Monipaikkainen työ: TOP 7

Vahvuudet

- Työhyvinvointi parantunut (ml. sairauspoissaolot)
- Työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen helpottunut
- Toiminta ja ajankäyttö tehostuneet / tuottavuus lisääntynyt
- Työrauha / keskittymiskyky parantunut
- Joustavuus lisääntynyt (työntekijä- ja virastonnäkökulmat)
- Monipaikkaisen työskentelyn taidot parantuneet
- Henkilöstön ja toimipisteiden tasapuolisempi kohtelu

Heikkoudet

- Työhyvinvoinnin ongelmat (esim. ergonomia, kuormittavuus)
- Yhteisöllisyys heikentynyt
- Tiedonkulku ja vuorovaikutus vähentyneet
- Johtaminen / esimiestyö hankaloitunut
- Kaikki tehtävät eivät sovellu etätöihin
- Teknologia- ja digiosaamisen ongelmat
- Yhteistyö ja tuen saaminen hankaloituneet

Mahdollisuudet

- Paremmat ja laajemmat rekrytointimahdollisuudet
- Kustannussäästöt (mm. tilat, matkat, tilaisuudet)
- Työhyvinvoinnin parantuminen (ml. työ vs. yksityiselämä)
- Joustavuuden lisääntyminen
- Työn tehokkuuden / tuloksellisuuden parantuminen
- Digitalisaation hyödyntämis- ja edistämismahdollisuudet
- Uusien (modernien) toimintatapojen käyttöönotto

Uhat

- Johtamisen / esimiestyön toimimattomuus
- Yhteisöllisyyden heikentyminen
- Työhyvinvoinnin heikentyminen (ml. henkinen kuormitus)
- Tietoturva- ja tietosuojariskit (+toimitilaturvallisuus)
- Fyysiseen terveyteen liittyvien ongelmien lisääntyminen
- Osaamisen ja sen jakamisen heikentyminen
- Yhteistyön ja tuen saamisen hankaloituminen

SWOT – Monipaikkainen työ: TOP 8-14

Vahvuudet

- Kustannustehokkuus parantunut
- Itseohjautuvuus kehittynyt ja luottamusilmapiiri parantunut
- Osaavan henkilöstön saatavuus parantunut
- Asiakaspalvelu parantunut
- Paremmat osallistumismahdollisuudet kokouksiin/tilaisuuksiin
- Uusien toimintatapojen syntyminen
- Organisaation hiilijalanjälki pienentynyt

Heikkoudet

- Uusien henkilöiden perehdytys ja integrointi vaikeutuneet
- Itsensä johtamiseen ja ajankäytön haasteet
- Työn tuloksellisuus heikentynyt
- Tietoturva- ja tietosuojariskit lisääntyneet
- Henkilöstön epätasapuolinen kohtelu
- Asiakaspalvelu heikentynyt
- Työnteon ongelmat kotiympäristössä

Mahdollisuudet

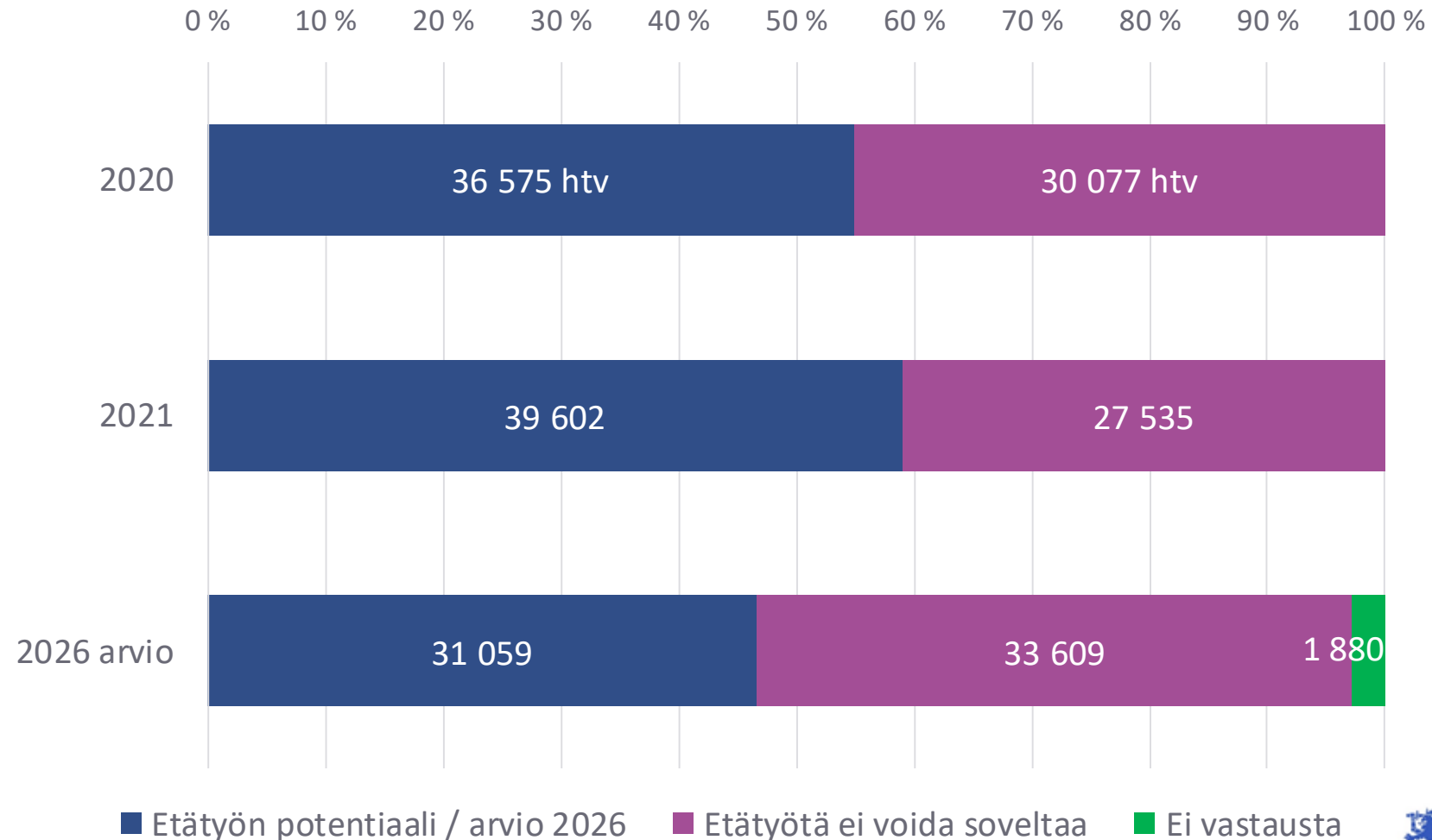
- Asiantuntijuuden / osaamisen laajempi käyttö
- Johtamisen / esimiestyön kehittyminen
- Yhteistyön lisääntyminen virastojen välillä
- Asiakaspalvelun parantuminen
- Henkilöstön parempi sitoutuminen työpaikkaan
- Verkostomaisen tiimityöskentelyn kehittyminen
- Itseohjautuvuuden lisääntyminen

Uhat

- Tiedonkulun / viestinnän vähentyminen
- Yhteisen kehittämisen ja ideoinnin vähentyminen
- Työntekijöiden epätasapuolinen kohtelu
- Vuorovaikutuksen väheneminen
- Työpaikkaan sitoutumisen heikentyminen
- Tietoliikenne- ja muut teknologiset ongelmat
- Yhteisten tavoitteiden ja arvojen hämärtyminen

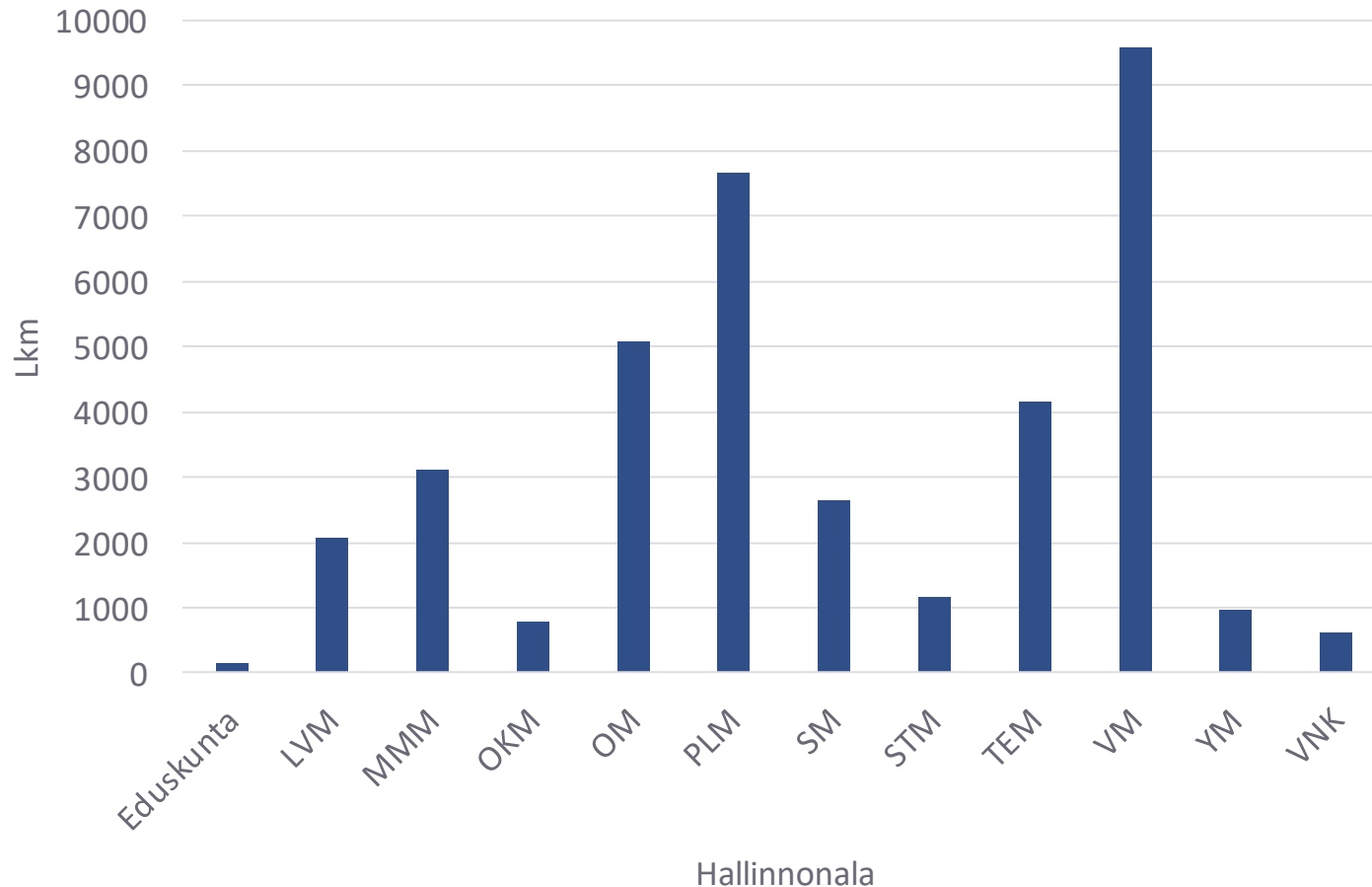
Etätyö

Kuinka suuri osa tehtävistä on sellaisia, joissa voidaan soveltaa etätyötä
Minkä osuuden työpanoksesta arvioitte tehtävän etätyönä noin 5 vuoden kuluttua

Etätyön käyttö hallinnonaloittain

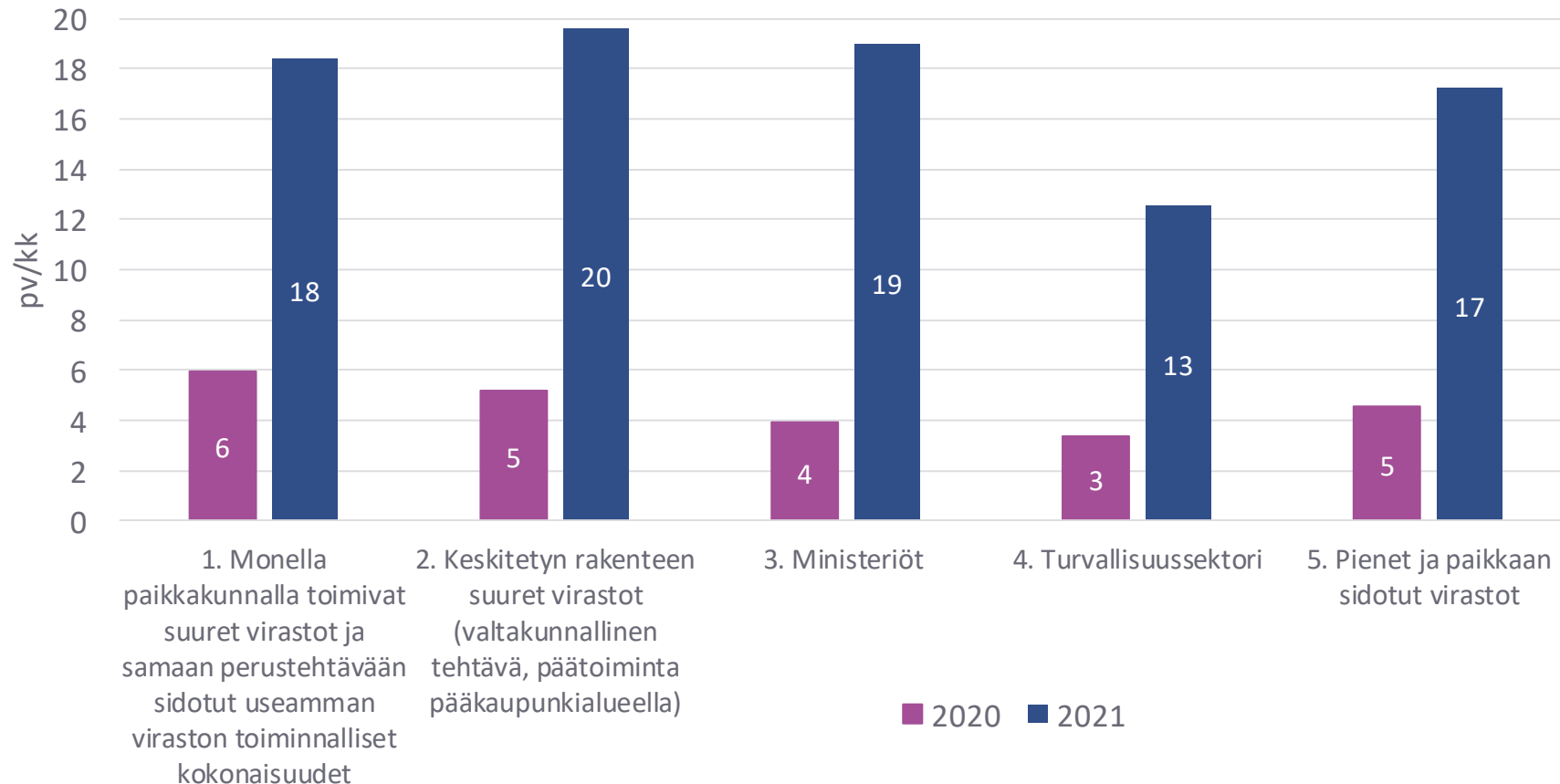
Kuinka suuri osa etätyöhön soveltuvia tehtäviä tekevästä henkilöstöstä käyttää tällä hetkellä (ns. korona-aikana) etätyömahdollisuutta? Lkm

Ei lkm-vastausta:
UM.

Etätyö: pv/kk virastotyypeittäin

Montako päivää kuukaudessa on tyypillinen etätyön osuus etätyötä hyödyntävän virkahenkilön työajasta v. 2020 ja tällä hetkellä v. 2021 (ns. korona-aikana)

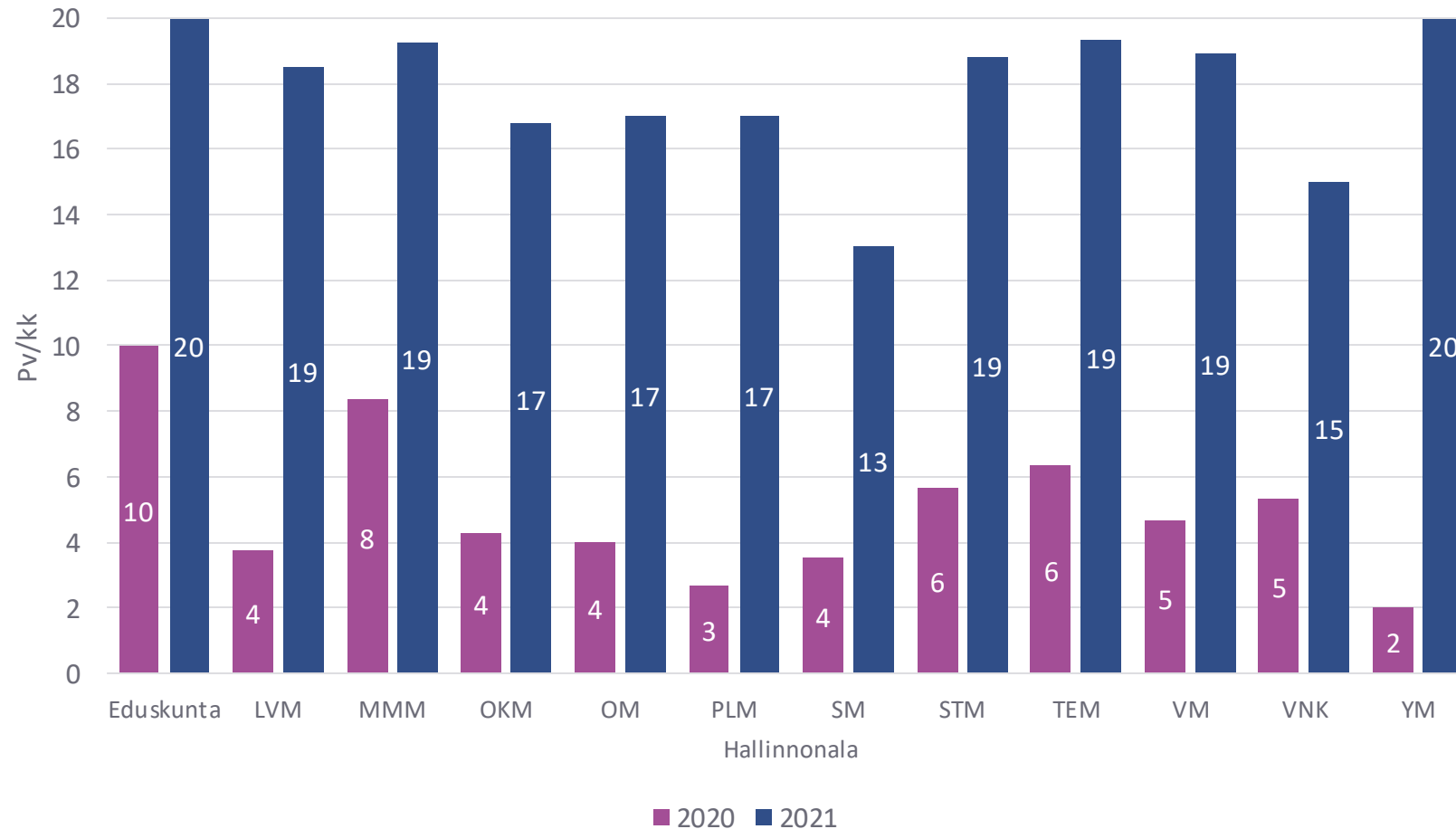

2021 ka 18 pv/kk
2020 ka 5 pv/kk

Ei nro-vastausta 2021:
SM, Syyttäjälaitos ja UM.

Etätyö: pv/kk hallinnonaloittain

Montako päivää kuukaudessa on tyypillinen etätyön osuus etätyötä hyödyntävän virkahenkilön työajasta v. 2020 ja tällä hetkellä v. 2021 (ns. korona-aikana)

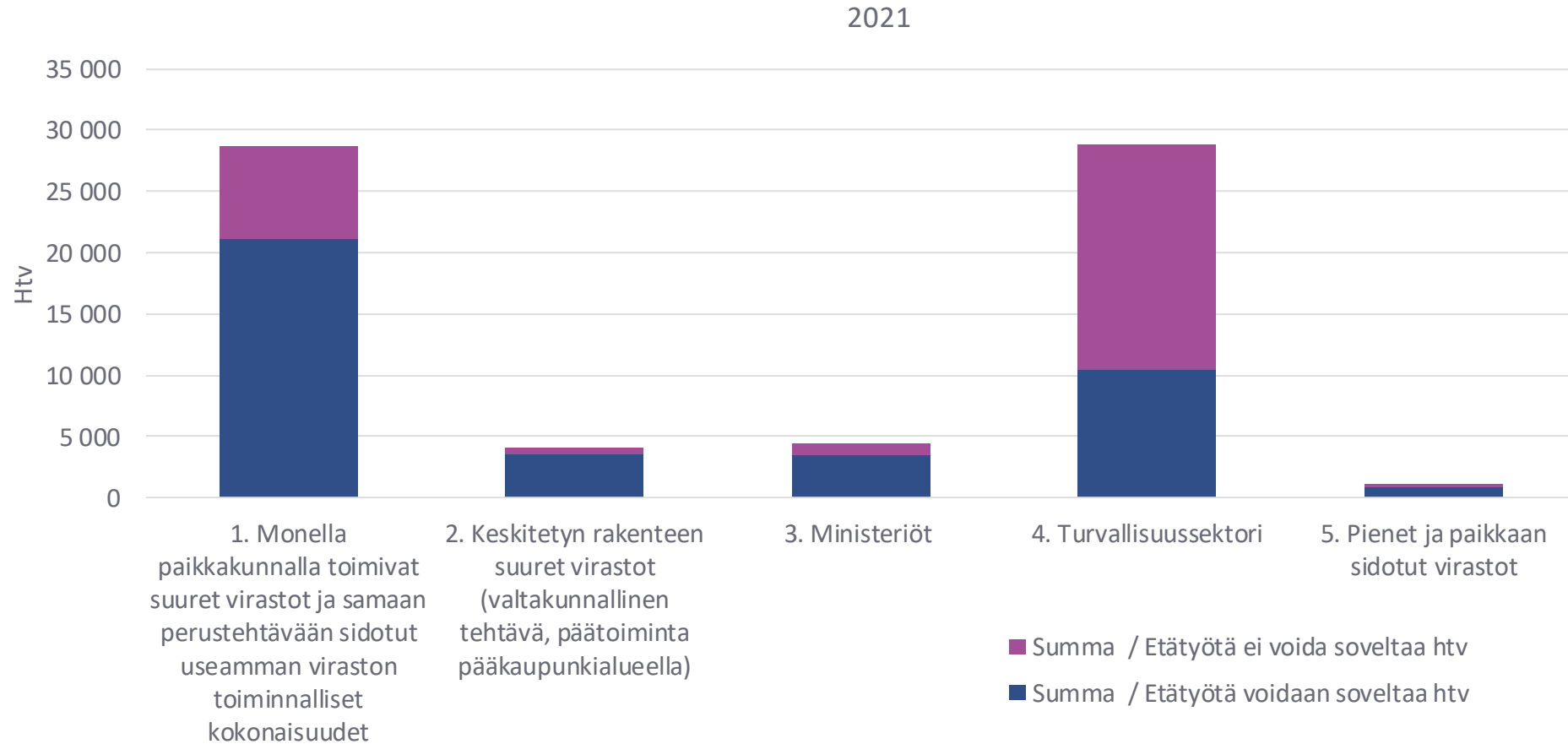
2021 ka 18 pv/kk
2020 ka 5 pv/kk

Ei nro-vastausta 2021:
SM, Syyttäjälaitos ja UM.

Etätyö virastotyypeittäin

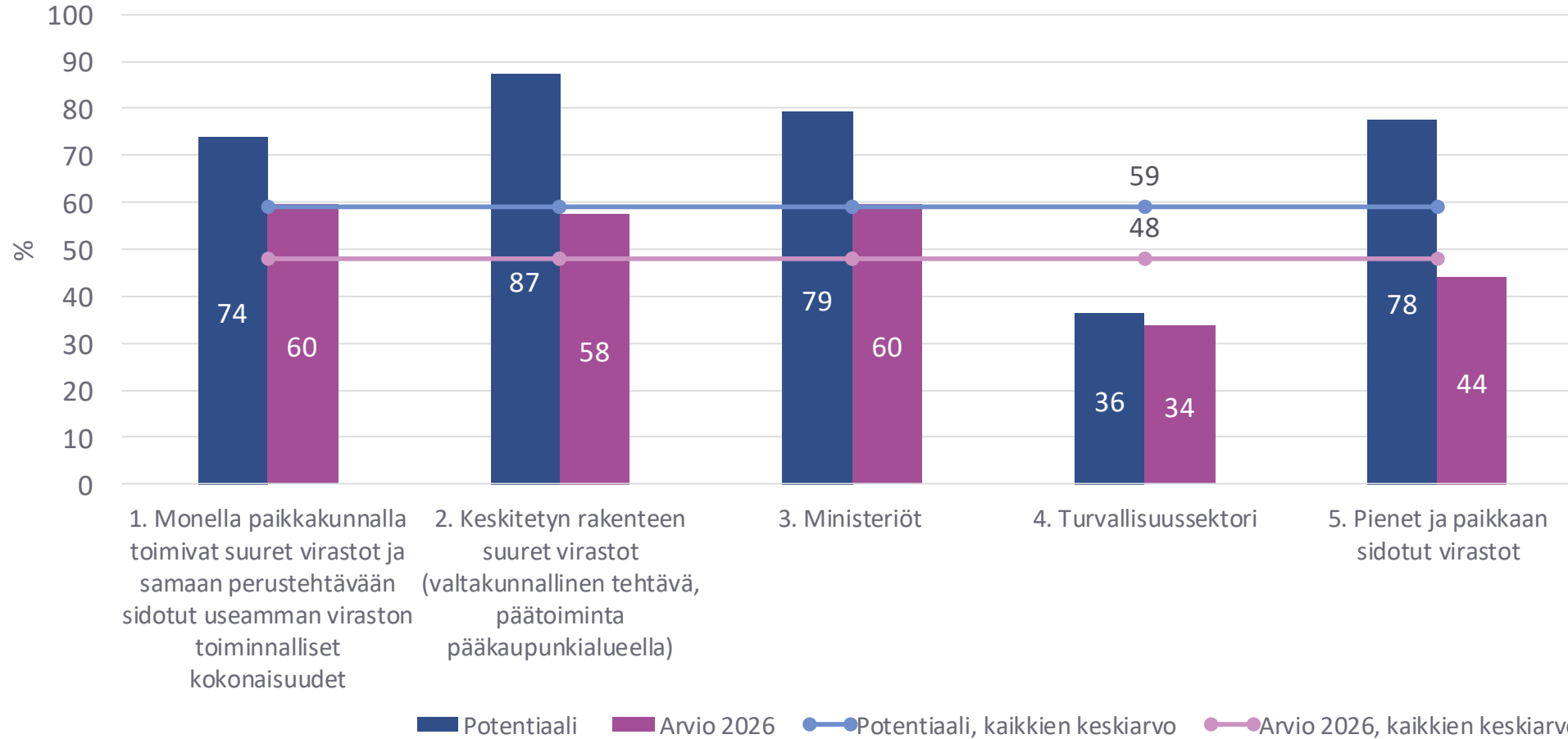
Kuinka suuri osa tehtävistä on sellaisia, joissa voidaan/ei voida soveltaa etätyötä

Etätyö: potentiaali ja arvio 2026 virastotyypeittäin 1/2

Kuinka suuri osa tehtävistä on sellaisia, joissa voidaan soveltaa etätyötä

Minkä osuuden virastonne työpanoksesta arvioitte tehtävän etätyönä noin 5 vuoden kuluttua

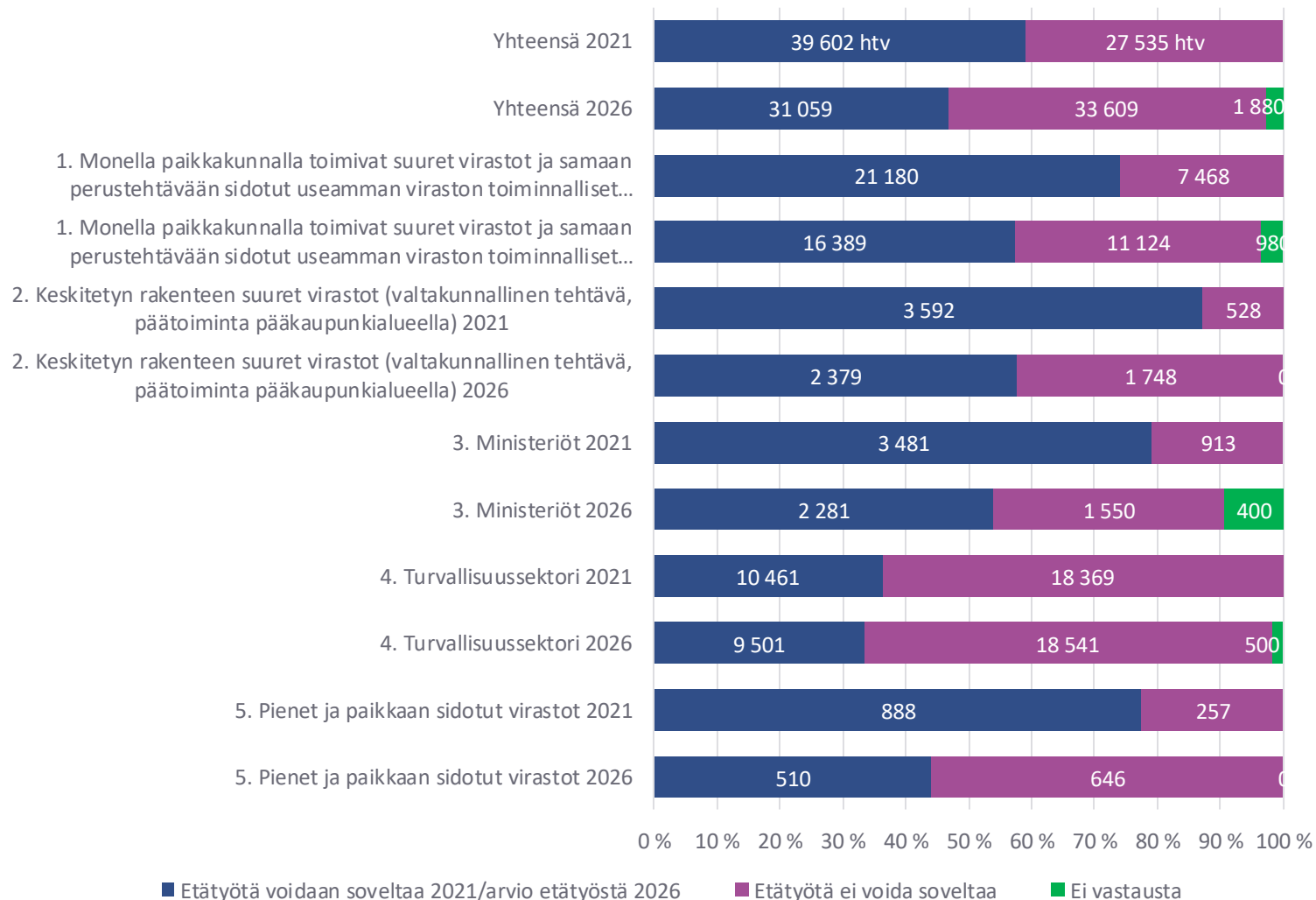

Arvio 2026 puuttuu:
Traficom, TEM,
Suojelupoliisi.

Etätyö: potentiaali ja arvio 2026 virastotyypeittäin 2/2

Kuinka suuri osa tehtävistä on sellaisia, joissa voidaan soveltaa etätyötä

Minkä osuuden virastonne työpanoksesta arvioitte tehtävän etätyönä noin 5 vuoden kuluttua

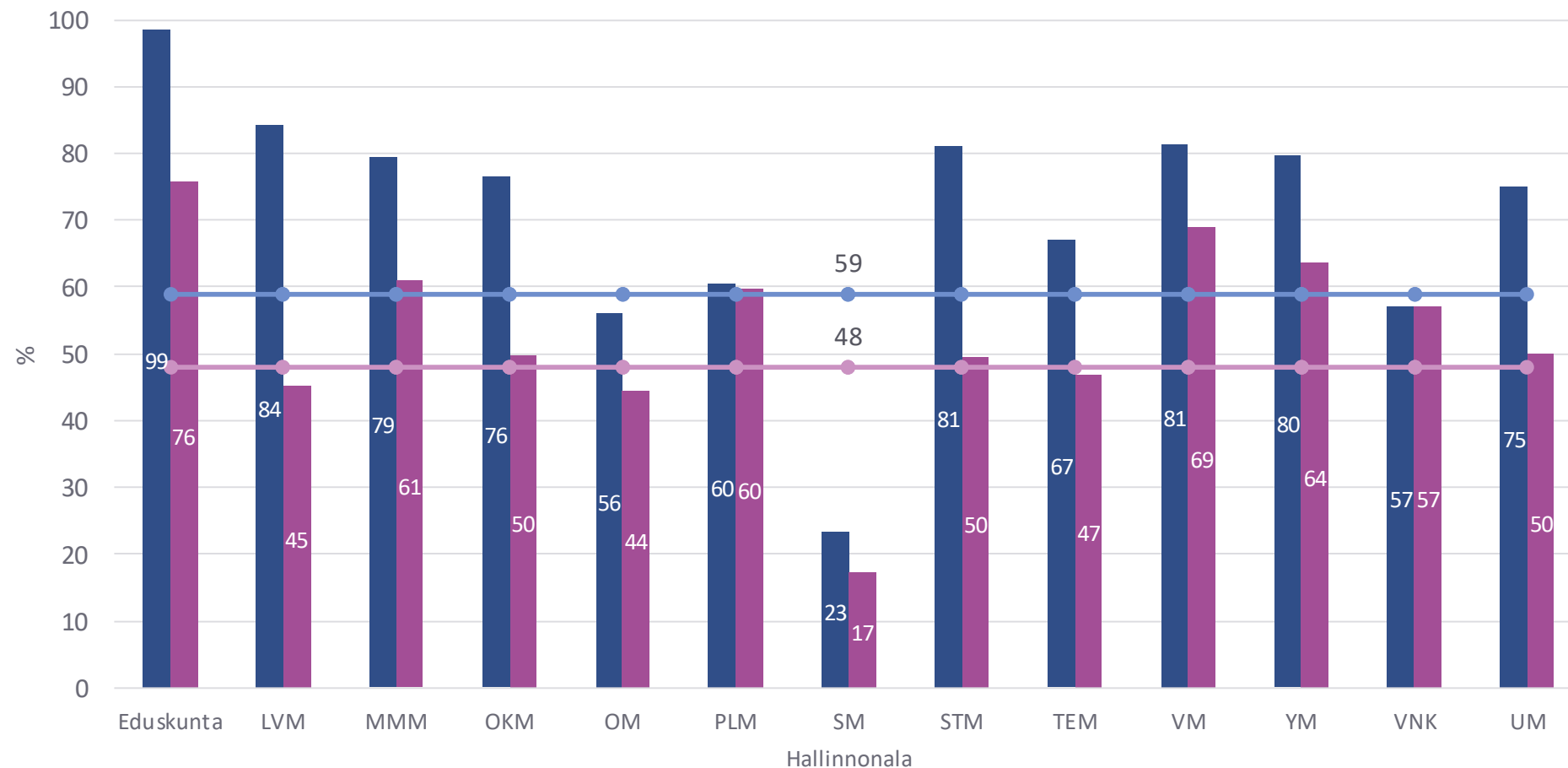

Arvio 2026 puuttuu:
Traficom, TEM,
Suojelupoliisi.

Etätyö: potentiaali ja arvio 2026 hallinnonaloittain 1/2

Kuinka suuri osa tehtävistä on sellaisia, joissa voidaan soveltaa etätyötä

Minkä osuuden virastonne työpanoksesta arvioitte tehtävän etätyönä noin 5 vuoden kuluttua

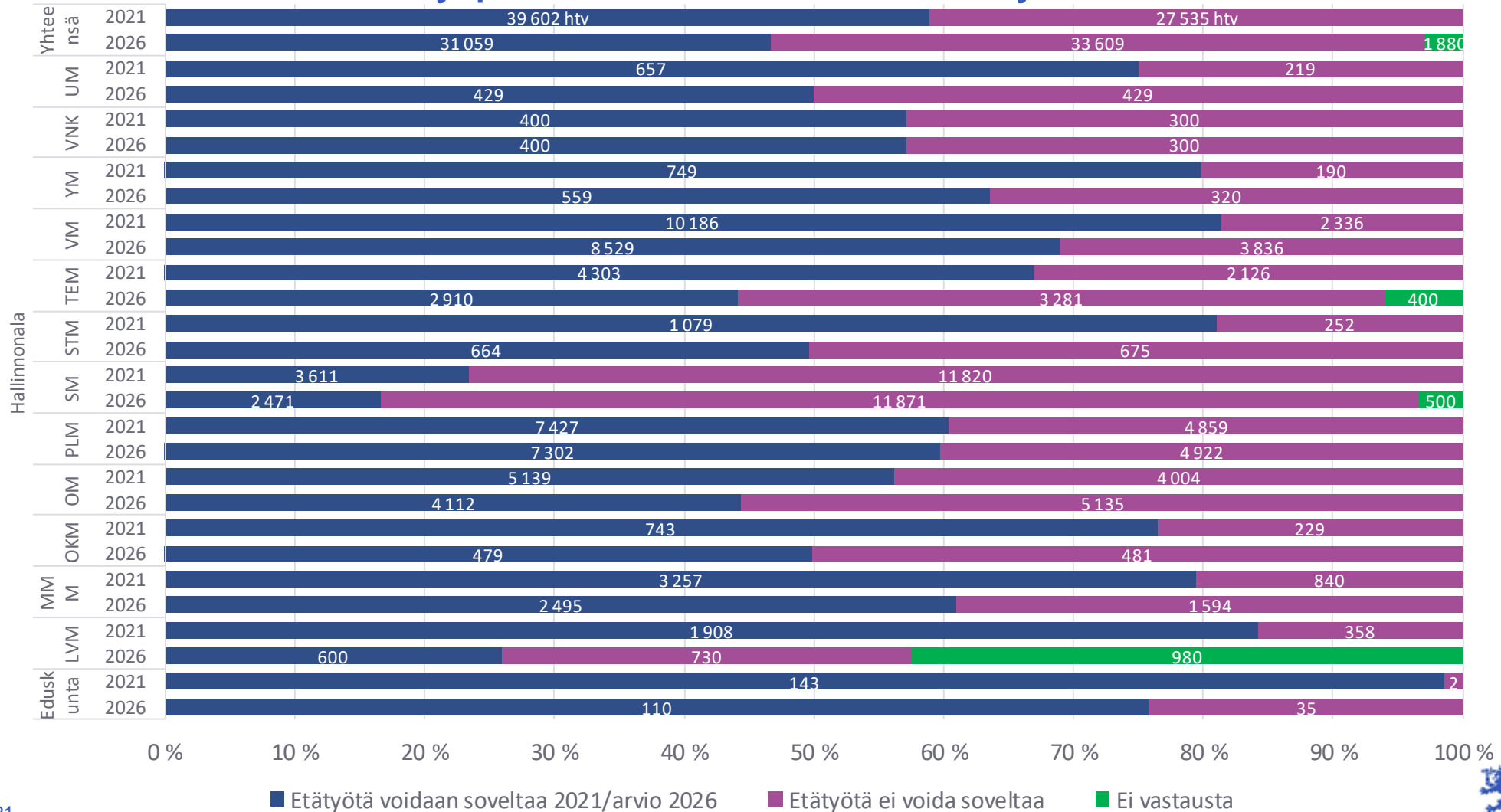
Arvio 2026 puuttuu:
Traficom, TEM,
Suojelupoliisi.

■ Etätyön potentiaali
 ■ Arvio etätyöstä 2026
 ●—● Potentiaali, kaikkien keskiarvo
 ●—● Arvio 2026, kaikkien keskiarvo

Etätyö: potentiaali ja arvio 2026 hallinnonaloittain 2/2

Kuinka suuri osa tehtävistä on sellaisia, joissa voidaan soveltaa etätyötä

Minkä osuuden virastonne työpanoksesta arvioitte tehtävän etätyönä noin 5 vuoden kuluttua

Arvio 2026 puuttuu:
Traficom, TEM,
Suojelupoliisi.

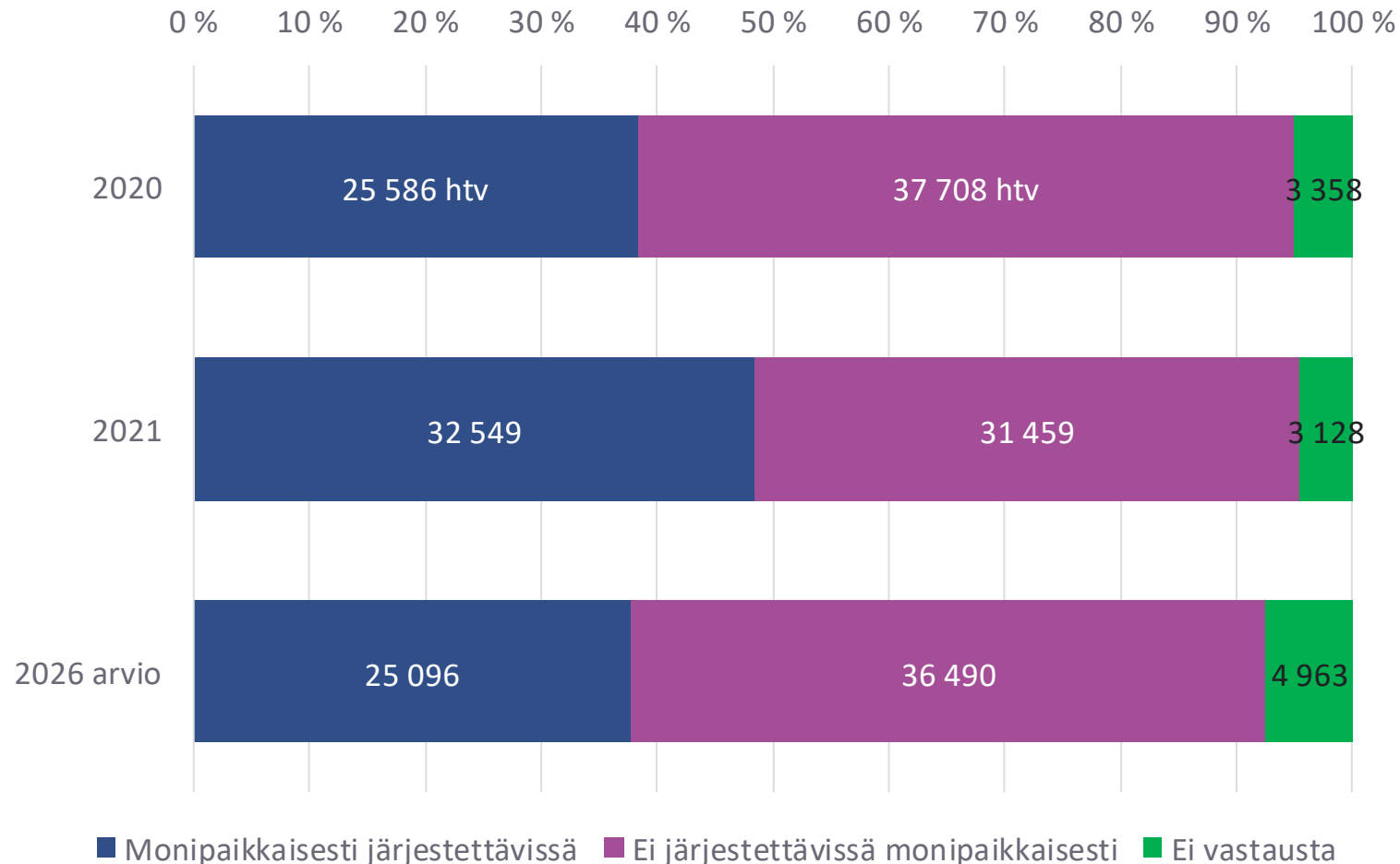
Millaiseen virastonne työhön etätyö soveltuu hyvin, millaiseen huonosti tai ei ollenkaan?

hyvin	huonosti	ei ollenkaan
<ul style="list-style-type: none"> • Asiantuntijatehtävät laajasti • Hallintotehtävät ja -rutiinit • tutkimustyö • Johtaminen ja esimiestyö suureksi osaksi • Opetus ja koulutus • Hallinnolliset kokoukset ja viestintätilaisuudet – parempi jos kaikki ovat etänä, tehokasta ja tasapuolista • Suuret kehittämistilaisuudet - sähköinen osallistuminen helppoa paikalle saapumiseen verrattuna • Erityisesti kaikki yksin tehtävät ja keskittymistä vaativat työt, esimerkkinä syytäjän syyteharkinta • Uusi potentiaali: Poliittiset toimijatkin työskentelevät yhä enemmän monipaikkaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakastapaamiset osittain • Vaativia sosiaalisia kontakteja edellyttävät tilanteet työyhteisössä • Vaativa kehittämistyö silloin kun ihmiset eivät tunne toisiaan • Esimiestyö osittain – etäesimiestyö vaatii panostusta enemmän yksilöihin • Spontaanit kohtaamiset, epävirallinen yhteydenpito – ei vielä suju sähköisesti • Innovatiiviset tilaisuudet, aivoriihet • Turvaluokitettun aineiston rajoitteet • Lautakuntien/johtokuntien kokoukset • Kuulustelut ja kuulemiset • yhteydenpito ulkopuolisiin TUVE-ympäristössä toimittaessa • Valtiolla on paljon tehtäviä joihin koko monipaikkaisuuden ajatus sopii huonosti; esimerkiksi järjestys- ja rikospoliisityöt 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinteästi paikkaan, papereihin tai muuhun fyysiseen aineistoon, työvälineisiin tai käyntiasiakkaisiin sidotut työt • Ajoneuvoissa tai maastossa tehtävät työt • Paikanpäällä tehtävä tarkastus, valvonta, näytteiden otto, kenttätyö, tutkinta, vartiointi • VN:n ja TP:n esittelyt ja asiantuntijakuulemiset eduskunnassa • Asiakastilanteet silloin kun, sähköiset palvelut eivät asiakkaalle sovellu • Turvallisuudesta tulevat rajoitteet ja riskit • Erityiset ”pakkopalvelut” asiakkaille kuten oikeudenkäynnit • Koulutukseen liittyvät harjoitukset

Monipaikkainen työ eri toimipisteissä / yhteiskäyttötiloissa

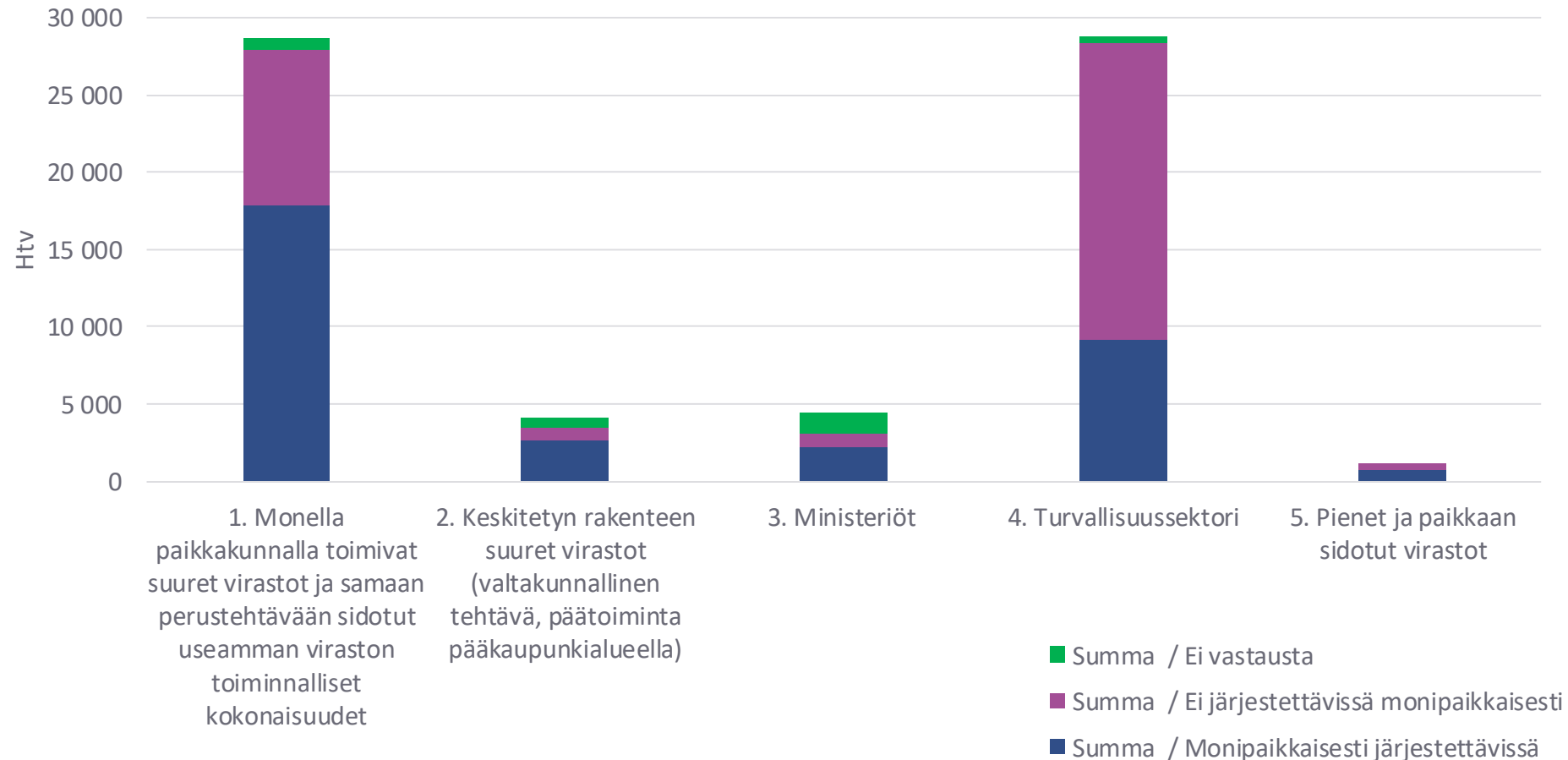
Kuinka suuri osa työstä olisi mahdollista järjestää monipaikkaisesti virastonne omissa eri toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa (nimenomaan työtehtävien hoidon kannalta)

Minkä osuuden työpanoksesta arvioitte tehtävän virastonne omissa toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa noin 5 vuoden kuluttua

Monipaikkainen työ virastotyypeittäin

Kuinka suuri osa työstä olisi mahdollista järjestää monipaikkaisesti virastonne omissa eri toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa (nimenomaan työtehtävien hoidon kannalta)

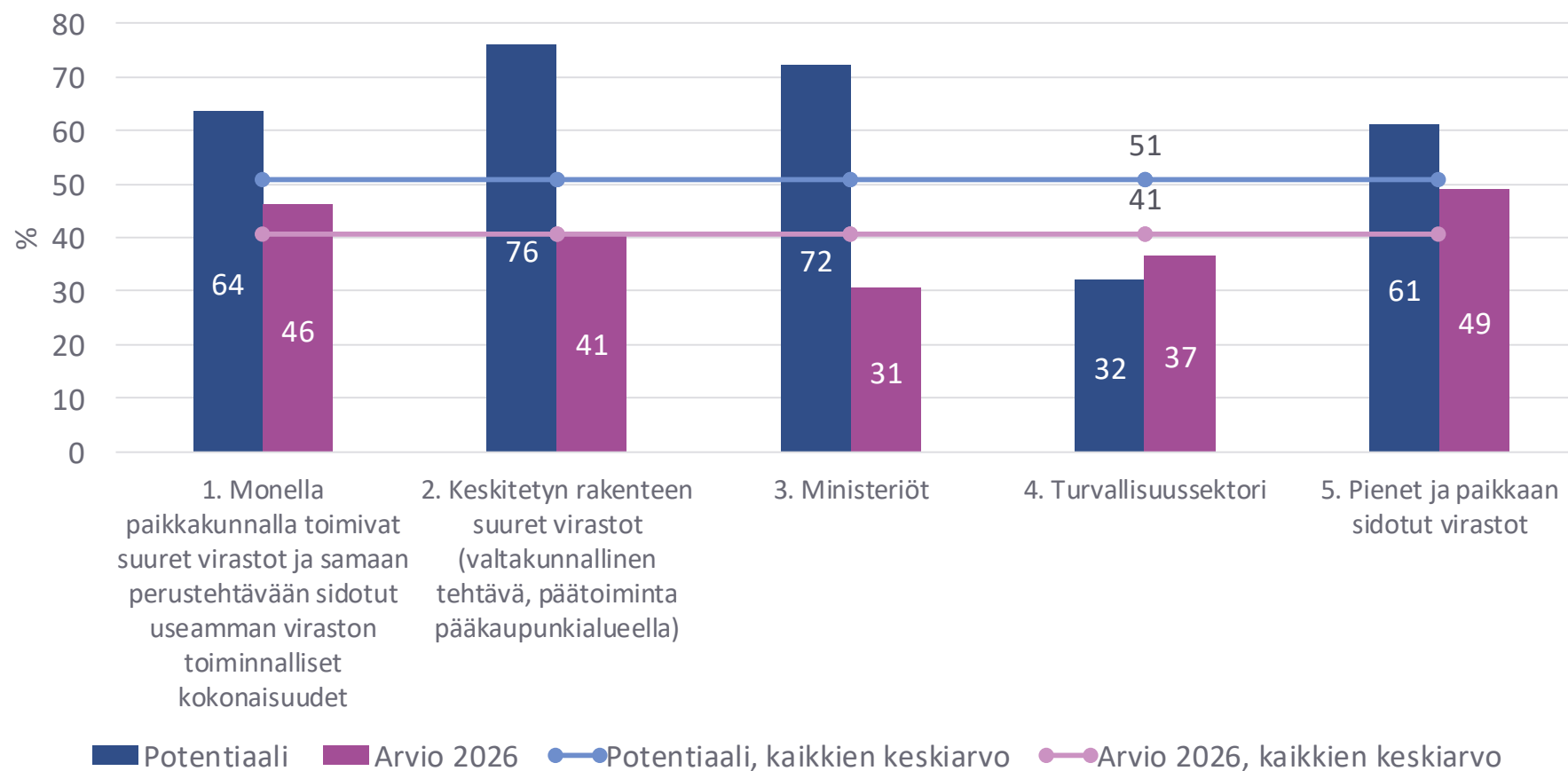

Monipaikkainen työ: potentiaali ja arvio 2026

virastotyypeittäin 1/2

Kuinka suuri osa työstä olisi mahdollista järjestää monipaikkaisesti virastonne omissa eri toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa (nimenomaan työtehtävien hoidon kannalta)

Minkä osuuden työpanoksesta arvioitte tehtävän virastonne omissa toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa noin 5 vuoden kuluttua

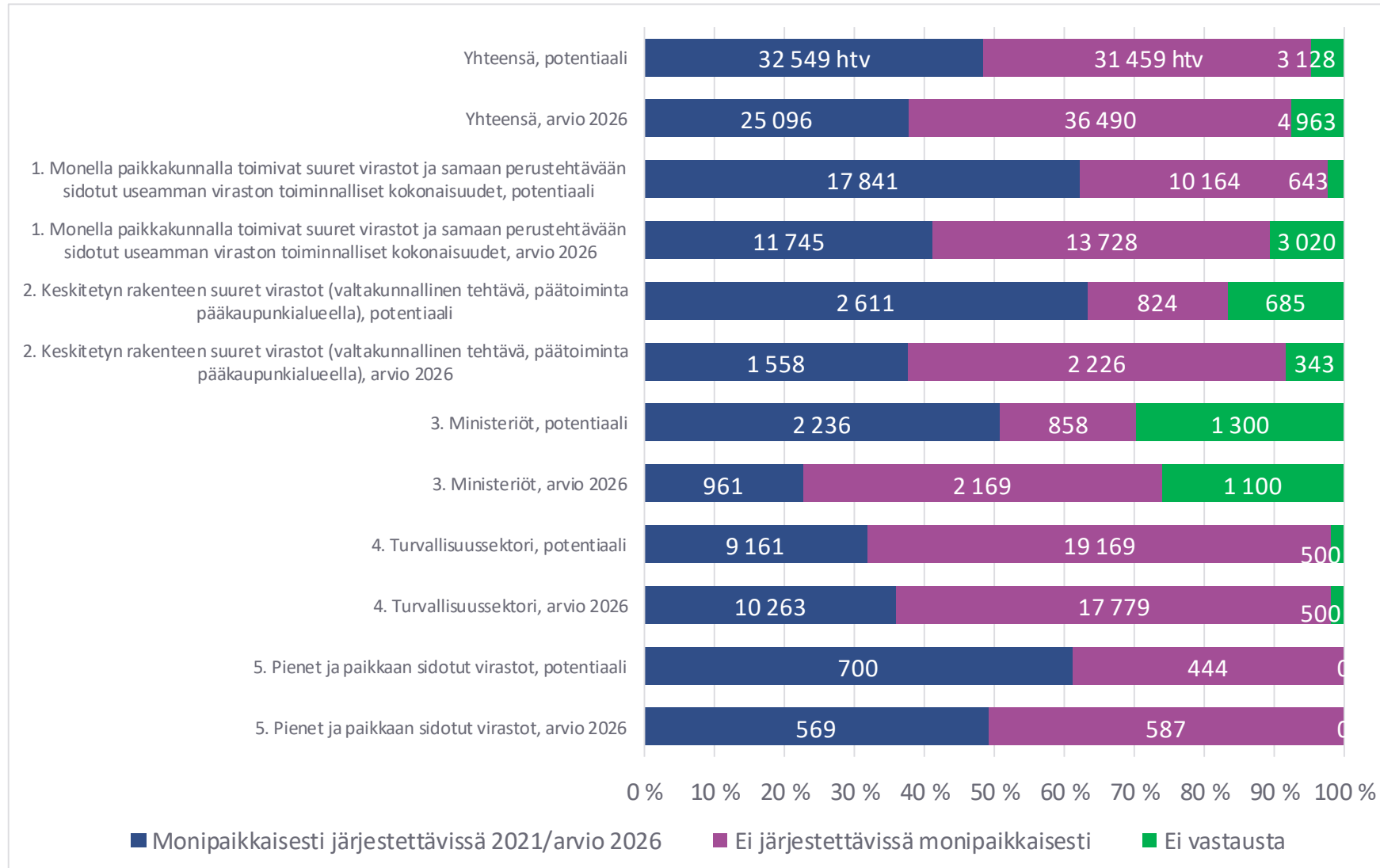

Arviot puuttuvat: VNK, Palkeet, TEM ja Suojelupoliisi, potentiaali: Ilmatieteen laitos ja LVM, 2026: Traficom, Valtori ja Säteilyturvakeskus.

Monipaikkainen työ: potentiaali ja arvio 2026 virastotyypeittäin 2/2

Kuinka suuri osa työstä olisi mahdollista järjestää monipaikkaisesti virastonne omissa eri toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa (nimenomaan työtehtävien hoidon kannalta)

Minkä osuuden työpanoksesta arvioitte tehtävän virastonne omissa toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa noin 5 vuoden kuluttua

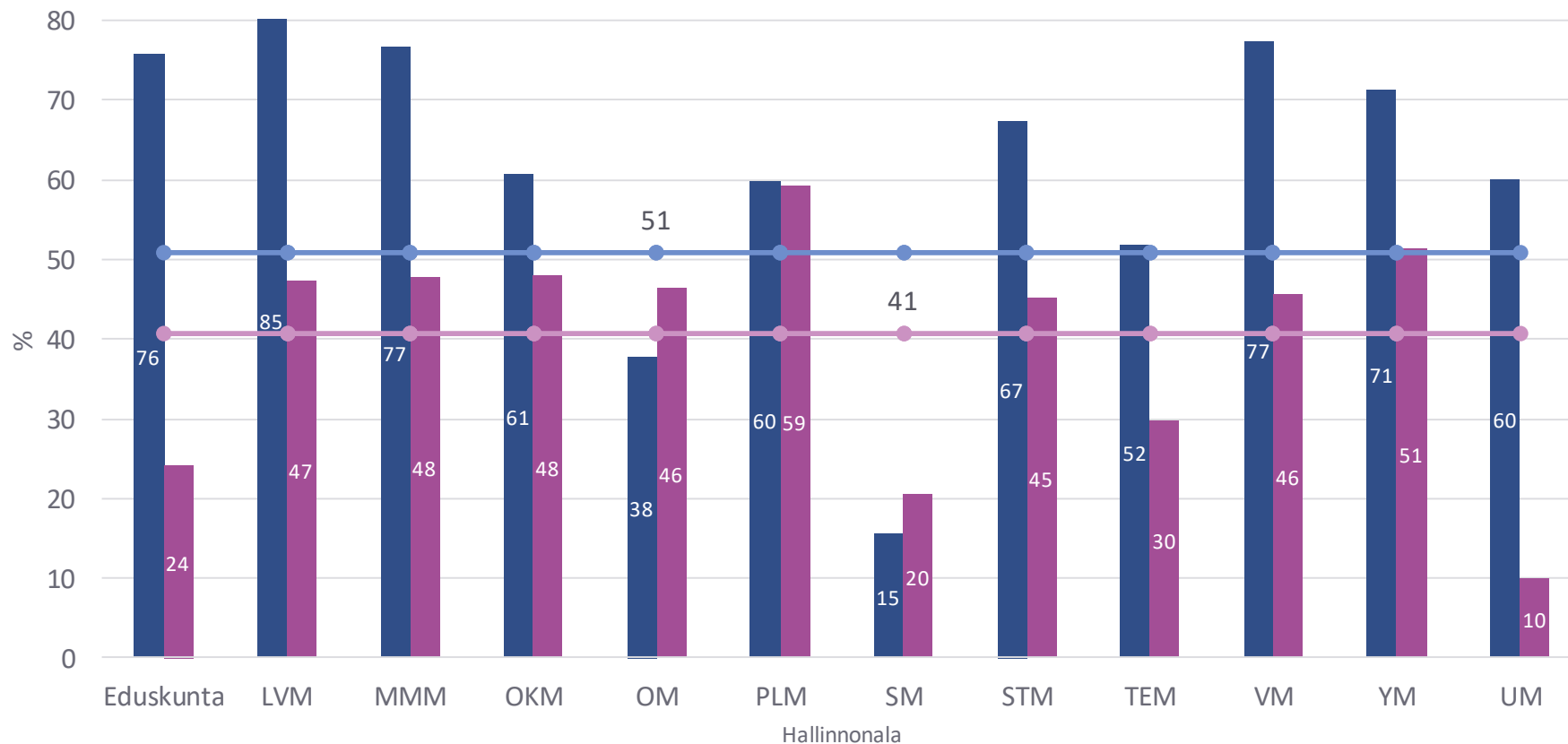

Arviot puuttuvat: VNK, Palkeet, TEM ja Suojelupoliisi, potentiaali: Ilmatieteen laitos ja LVM, 2026: Traficom, Valtori ja Säteilyturvakeskus.

Monipaikkainen työ: potentiaali ja arvio 2026 hallinnonaloittain 1/2

Kuinka suuri osa työstä olisi mahdollista järjestää monipaikkaisesti virastonne omissa eri toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa (nimenomaan työtehtävien hoidon kannalta)

Minkä osuuden työpanoksesta arvioitte tehtävän virastonne omissa toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa noin 5 vuoden kuluttua

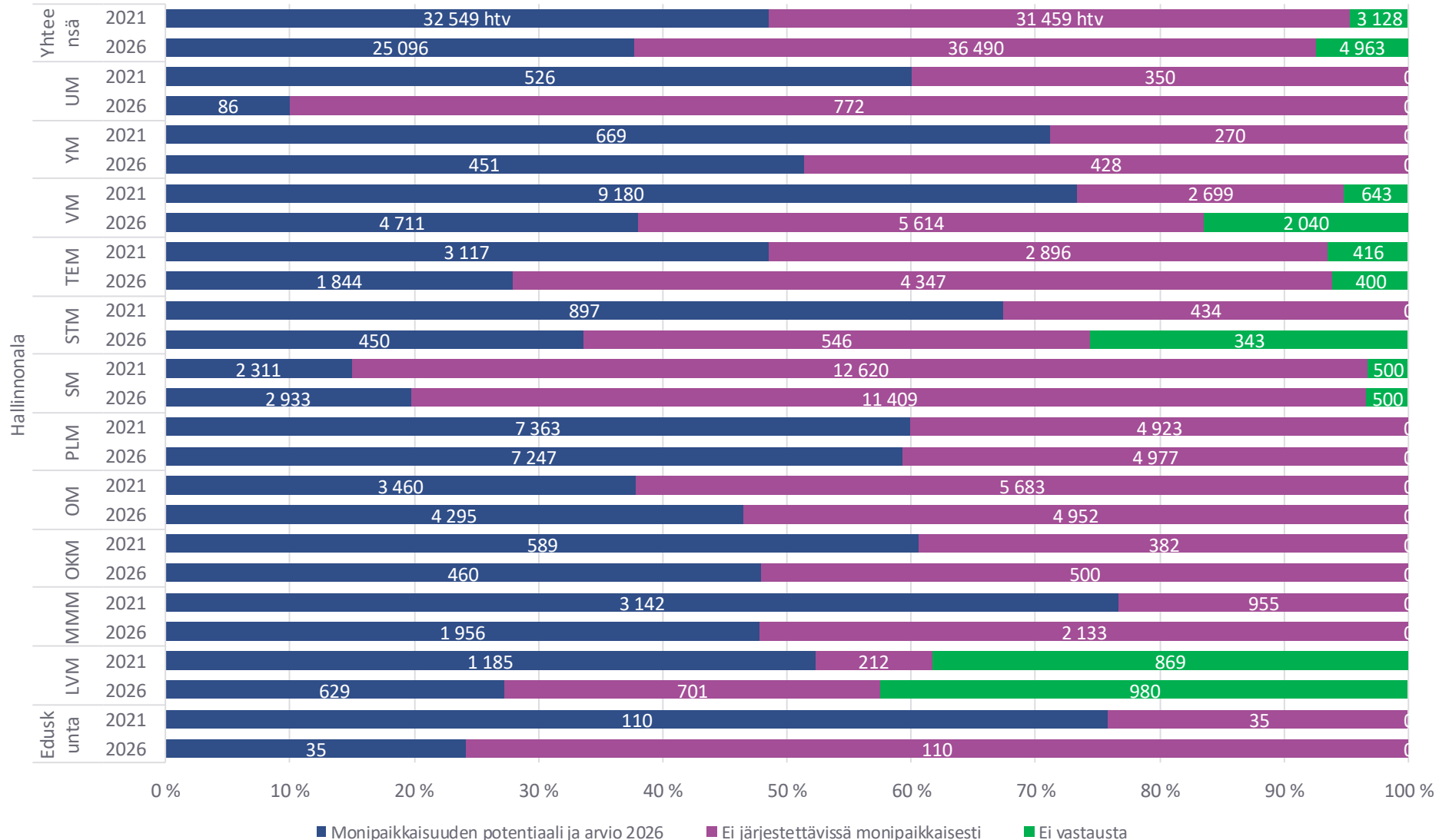
Arviot puuttuvat: VNK, Palkeet, TEM ja Suojelupoliisi, potentiaali: Ilmatieteen laitos ja LVM, 2026: Traficom, Valtori ja Säteilyturvakeskus

■ Potentiaali ■ Arvio 2026 ●● Potentiaali, kaikkien keskiarvo ●● Arvio 2026, kaikkien keskiarvo

Monipaikkainen työ: potentiaali ja arvio 2026 hallinnonaloittain 2/2

Kuinka suuri osa työstä olisi mahdollista järjestää monipaikkaisesti virastonne omissa eri toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa (nimenomaan työtehtävien hoidon kannalta)?

Minkä osuuden työpanoksesta arvioitte tehtävän virastonne omissa toimipisteissä tai esim. virastojen yhteiskäyttötiloissa noin 5 vuoden kuluttua?

Arviot puuttuvat: VNK, Palkeet, TEM ja Suojelupoliisi, potentiaali: Ilmatieteen laitos ja LVM, 2026: Traficom, Valtori ja Säteilyturvakeskus

Valmius työskennellä yhteiskäyttötiloissa / avata omia tiloja muiden käyttöön / Yhteenveto

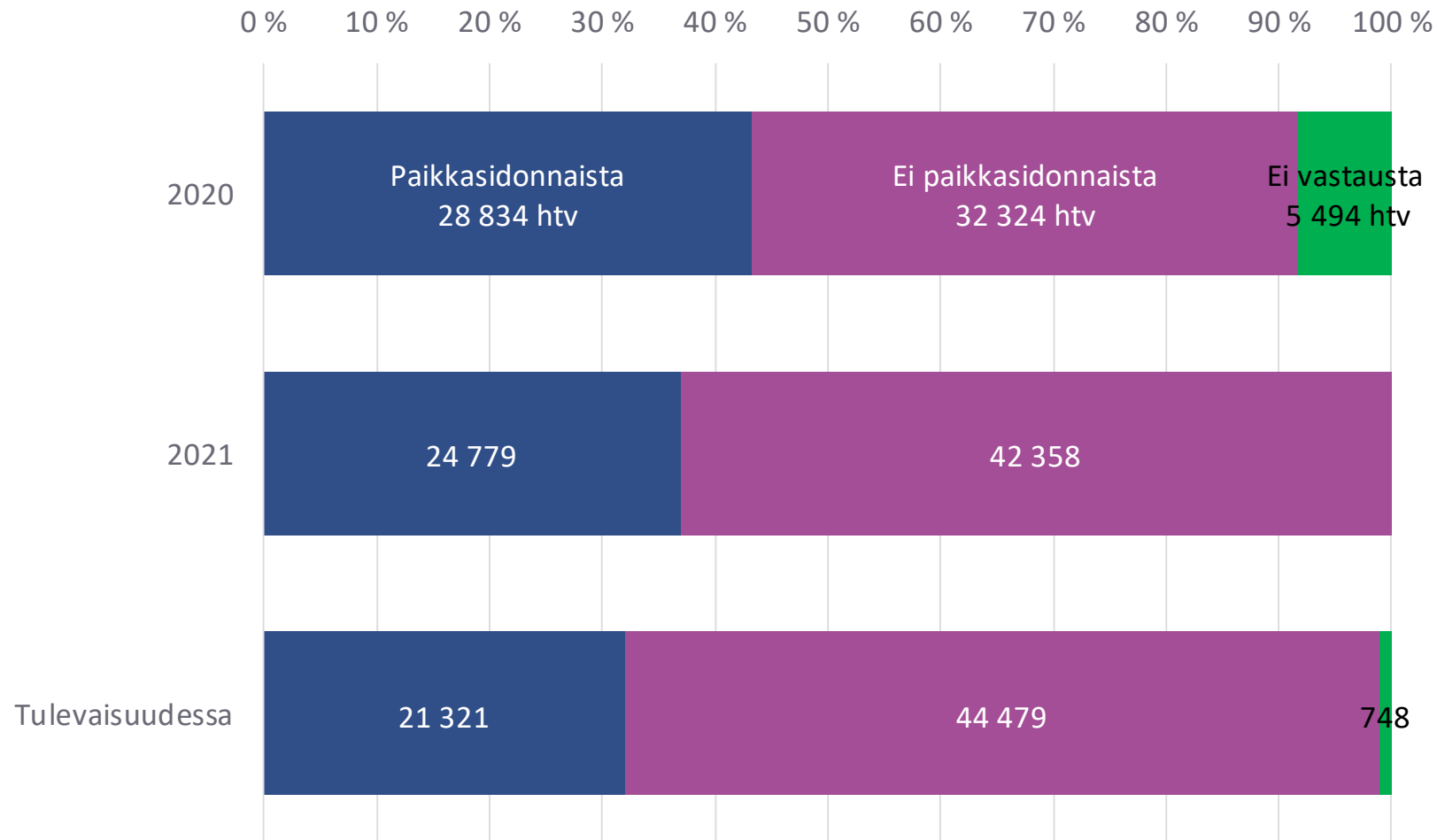
Olisiko virastonne valmis työskentelemään virastojen yhteiskäyttötiloissa?

- ”Kyllä, tietyt realiteetit huomioiden” (ehdoton enemmistö vastauksista)
- Suurin osa valmis avaamaan tiloja, jos jää omia alueita tai kotipesiä, perusteena esim. paperiaineistojen käsittely, fyysiset laitteet jne.
- Luottamuksellisen tiedon käsittely ja sen säännöt varmistettava
- Iso osa kokee yhteiskäyttötilat luonnolliseksi jatkumoksi ja toimii osin jo niin. Toiset taas pohtivat, tarvitaanko niitä:
  - ”Virastossa on jo herännyt kysymys, miksi tulla virastolle jos siellä on vain vieraita ihmisiä ja palaveriin pitää kuitenkin mennä virtuaalisesti?”
- **Olisitteko valmis avaamaan virastonne omia nykyisiä toimitiloja muiden virastojen virkahenkilöiden käyttöön?**
  - Pääosa kyllä, jos: osa tiloista rajataan pois, tietoturvakysymykset ratkaistu, vain turvallisuusalan vastaavan turvallisuusselvityksen omaaville tms.
  - Osin nykytilojen ei katsota mahdollistavan, muutoin kyllä

Paikkasidonnainen työ

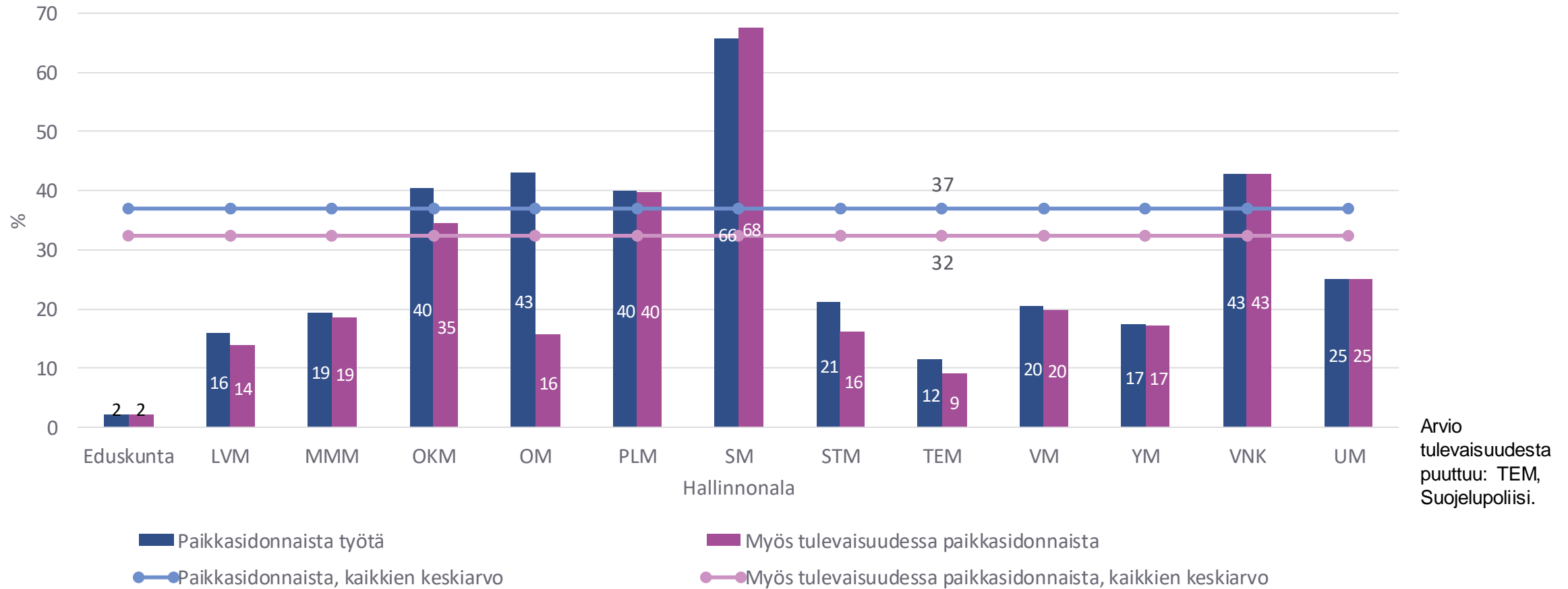
Paikkasidonnainen työ

Kuinka suuri osa työstä on paikkasidonnaista eli sellaista johon monipaikkaisuus (ml. etätyö) ei sovellu
Kuinka suuri osa työstä on myös tulevaisuudessa paikkasidonnaista eli sellaista, johon monipaikkaisuus (ml. etätyö) ei sovellu

Paikkasidonnainen työ nyt ja tulevaisuudessa hallinnonaloittain 1/2

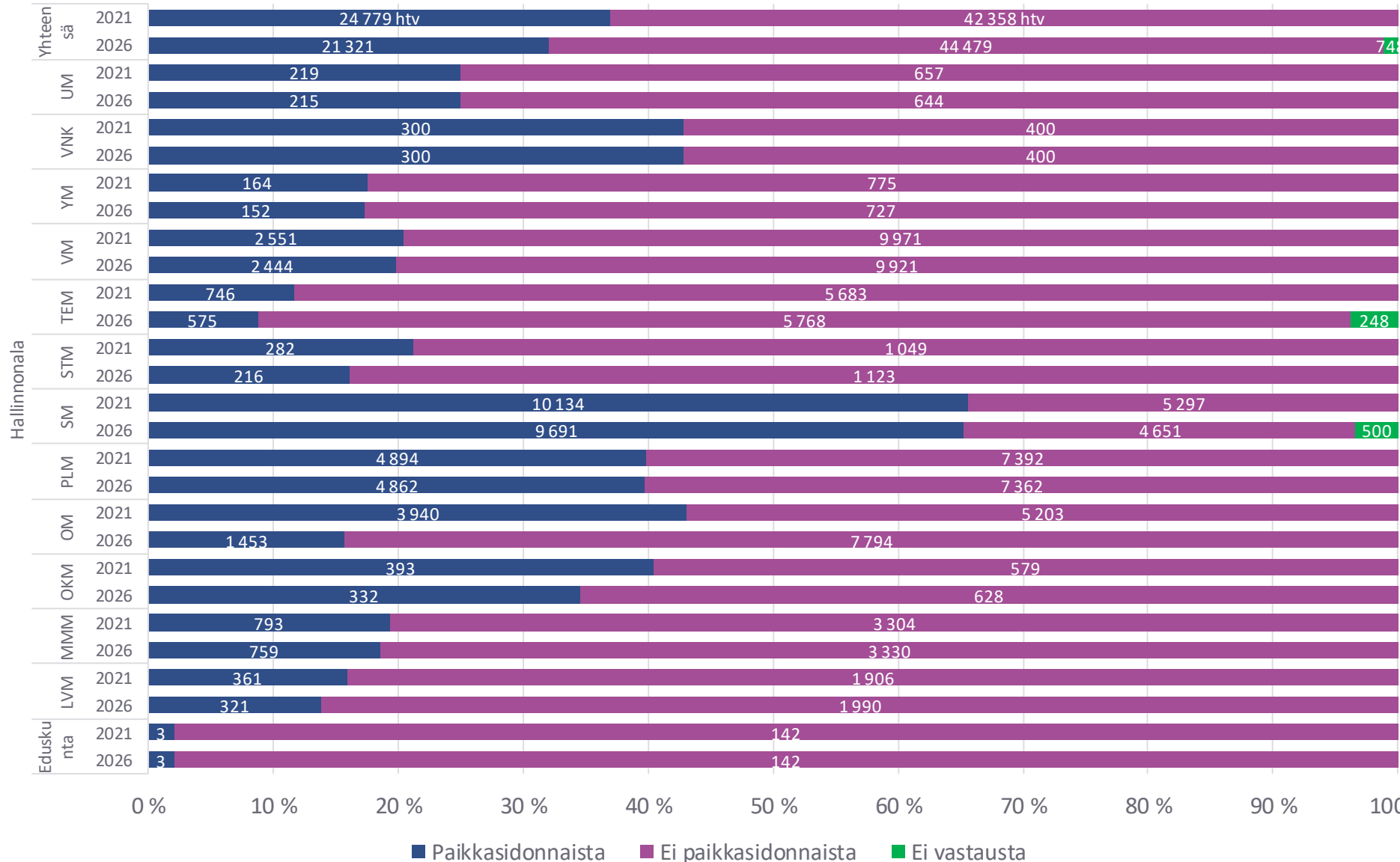
Kuinka suuri osa työstä on nyt / myös tulevaisuudessa paikkasidonnaista eli sellaista, johon monipaikkaisuus (ml. etättyö) ei sovellu?

Paikkasidonnainen työ nyt ja tulevaisuudessa hallinnonaloittain 2/2

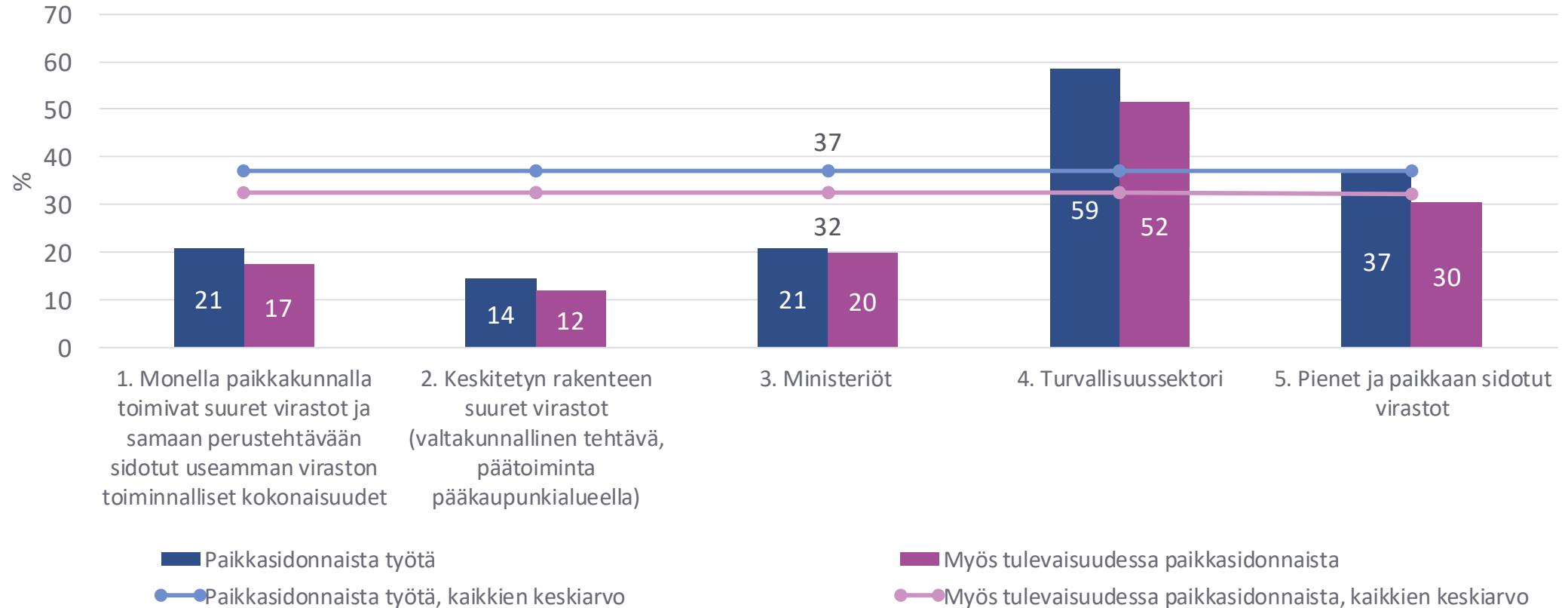
Kuinka suuri osa työstä on nyt / myös tulevaisuudessa paikkasidonnaista eli sellaista, johon monipaikkaisuus (ml. etättyö) ei sovellu?

Arvio
tulevaisuudesta
puuttuu: TEM,
Suojelupoliisi.

Paikkasidonnainen työ nyt ja tulevaisuudessa virastotyypeittäin 1/2

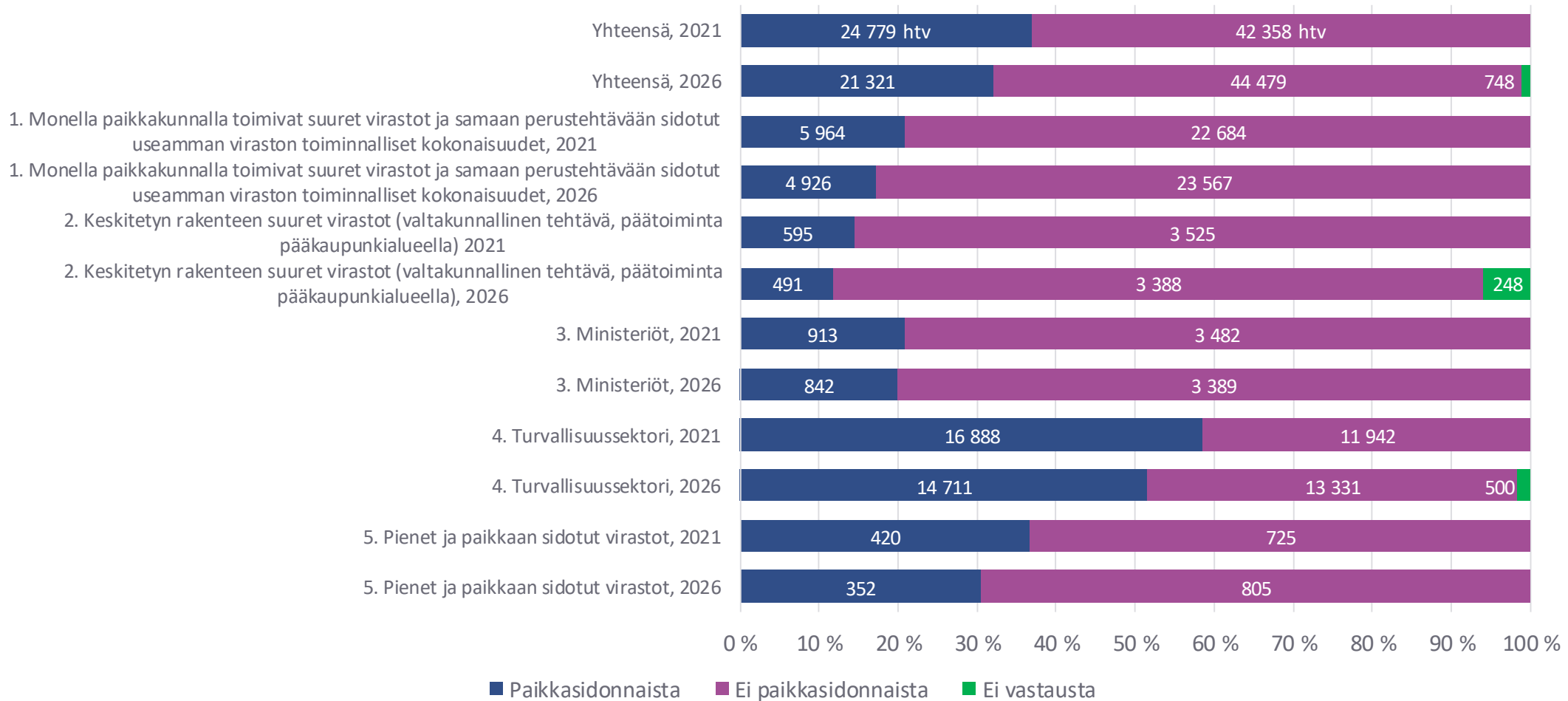
Kuinka suuri osa työstä on nyt / myös tulevaisuudessa paikkasidonnaista eli sellaista, johon monipaikkaisuus (ml. etätyö) ei sovellu?

Arvio tulevaisuudesta puuttuu: TEM, Suojelupoliisi.

Paikkasidonnainen työ nyt ja tulevaisuudessa virastotyypeittäin 2/2

Kuinka suuri osa työstä on nyt / myös tulevaisuudessa paikkasidonnaista eli sellaista, johon monipaikkaisuus (ml. etätyö) ei sovellu?

Arvio tulevaisuudesta puuttuu: TEM, Suojelupoliisi.

Kertokaa perusteet paikkasidonnaisuudelle (asiakkaasta, fyysisestä tilasta, työn luonteesta yms. johtuvat).

- Kiinteästi paikkaan, papereihin tai muuhun fyysiseen aineistoon, työvälineisiin tai käyntiasiakkaisiin sidotut työt
- Ajoneuvoissa tai maastossa tehtävät työt
- Paikanpäällä tehtävä tarkastus, valvonta, vartiointi, näytteiden otto
- Ministeri ja poliittinen esikunta ministeriössä ohjaa käytännön toimintatapoja, jotka vaihtelevat
- VN:n ja TP:n esittelyt ja asiantuntijakuulemiset eduskunnassa
- Asiakastilanteet silloin kun, sähköiset palvelut eivät asiakkaalle tai tehtävälle sovellu, esimerkiksi kuulustelut, kuulemiset
- Turvallisuudesta tulevat rajoitteet ja riskit (tietosuoja, tietoturva, fyysinen turvallisuus)
  - Myös asiakkaiden turvavaatimukset
- Erityiset ”pakkopalvelut” asiakkaille kuten oikeudenkäynnit
- Pitkäaikaiset paikalliset projektit, esim infrarakentaminen
- Työyhteisön olemassa olo edellyttää jonkinlaista paikkasidonnaisuutta, pitää tavata yhteisellä työpaikalla. Jollei muuten niin erikseen suunnitellusti ja päätetysti.
- Lakisääteinen alueellinen toimivalta ja vastuu ja siitä lähtevät tehtävät tuntee olosuhteet, toiminnan kohteet, yhteistyökumppanit ja ihmiset sekä pitää toimintaympäristöön yhteyttä
  - edellyttää paikan päällä käymistä ja fyysistä kohtaamista, resurssit varataan alueen tarpeita varten
  - paikkasidonnaisuutta ei saa purkaa niin, että siitä aiheutuu lisää virkamatkoja ja matkakustannuksia.
- Aktiivinen vaikuttamistyö sidosryhmien ja median kanssa edellyttää kohtaamista
- Tehokas tiimityö haastavissa asioissa viraston asiantuntijoiden kesken
- Toimipisteiden aukioloajat, päivystys ja hälytysluonteiset työt
- Koulutukseen liittyvät harjoitukset
- TUVE-ympäristön rajoitteet yhteydenpidossa yleisen verkon palveluihin
- Työn sidonnaisuus paikkasidonnaisiin pääprosesseihin, esim oikeudenkäynteihin
- Virastojen pääkonttoritoiminnot on edelleen järkevää pitää Helsingissä

Kehittäminen

Miten etätyökäytäntöjä/monipaikkaisuutta tulisi valtionhallinnossa kehittää? **Toimintakulttuuri:**

- Monipaikkaisuuden ja etätyön lisääminen ja mahdollisuudet huomioon kaikessa kehittämisessä
  - Tavoitetilan ei pitäisi olla mahdollisimman paljon etätyötä vaan etätyön mahdollistaminen sopivassa määrin
- Vuorovaikutus ja yhteisöllisyys saavutettava myös monipaikkaisessa työssä
- Luottamus ja itseohjautuvuus perustana
- Haluttu moderni työpaikka, jossa monipaikkaisuus ja etätyö houkuttelee, monipaikkaisuus tukee osaajien rekrytointia
- Etätyöhön tukea ja valmennusta esimiehille ja asiantuntijoille, jatkuva oppiminen
- Etäjohtamisen hyvät käytännöt laajasti käyttöön: mahdollisuuksien hyödyntäminen ja epäkohtiin puuttuminen
- Tavoitellaanko mieluummin siirtymistä etätyöstä monipaikkaiseen työhön, jolloin työnantajalla säilyy parempi vaikutusmahdollisuus?
- Hybriditehtävien huomioiminen, monilla sekä paikkasidonnaista että monipaikkaista työtä
- Valtioneuvostolla esimerkilliset ja yhteiset toimintatavat monipaikkaisuuden edistämiseksi
- Kehittämisen tueksi tarvitaan jatkuvaa seurantaa ja tutkimusta
- Työsuojelun vastuut ja käytännön toimet pitäisi huolellisesti käydä läpi etätyön osalta
- Hyvin radikaalejakin ehdotuksia löytyi:
  - työn irrottaminen aikasidonnaisuudesta
  - Pienten virastojen yhdistäminen toisi pohjaa kehittämiseen ja joustavuuteen

Miten etätyökäytäntöjä/monipaikkaisuutta tulisi valtionhallinnossa kehittää? **Pelisäännöt:**

- Periaatteena etätyön mahdollistaminen ja esteiden purkaminen, ei sääntöjen tiukentaminen; joustavuus tavoitteena
- Samanlaisessa työssä valtion yhteiset pelisäännöt niin, ettei synny epäreilua kilpailuetua
- Pelisäännöissä pitäisi saada esille työn tekemisen oikeat tavoitteet ja hyvät toimintatavat, eikä vain etäpäivien määrä ja tuntiseurannat
- Ei tarvita etätyön ilmoittamista etukäteen, eikä etäpäivien määrän rajoittamista
- Työajan mittaamisesta siirryttävä tulosten mittaamiseen. Työaikojen nykyinen säätely ei vastaa tarvetta eikä tunnista nykyisiä haasteita
- **Virastoissa ristikkäistä ilmaa: osa haluaa nimenomaan valtion yhteisiä selkeitä pelisääntöjä ja osa haluaa virastolle enemmän valtaa säätää monipaikkaisuutta viraston tavoitteiden, tehtävien ja yksilöiden mukaan**
- Virastojen erilaisuus huomioitava pelisäännöissä, esim. koko
- Tietoturvan ja tietosuojan kysymykset ratkaistava, ehdoton edellytys.
  - Erityisesti TUVE-ympäristössä
- Matkalla tehtävä työ, julkisissa kulkuneuvoissa työskenteleminen mahdolliseksi
- Supotuksen yhteinen toteuttaminen yhteisissä tiloissa työskenteleville
- Vastaajien mukaan monipaikkaisen/paikkasidonnaisen työn *yhdenvertaisuutta ja joustavuutta* edistäen ratkaistavia asioita mm. *(todellisuudessa ratkaistavia asioita listattuja enemmän)*:
  - Virkapaikan määritelmä, useita virkapaikkoja?
  - Työterveyshuollon palvelut   Lounasedut
  - Etätyöt ulkomailla   Ergonomia etätöissä
  - Vakuutusturva etätyössä
- Ehdotus: VM tekee käsikirjan monipaikkaisesta ja etätyöstä

Miten etätyökäytäntöjä/monipaikkaisuutta tulisi valtionhallinnossa kehittää? **Toimintaympäristö:**

- Suurimpiin kaupunkeihin virastojen yhteisiä toimitiloja, joissa hyvät yhteiset digityön ympäristöt ja hallinnolliset palvelut
  - voisiko olla myös turvaluokiteltuja tiloja?
- Valtion yhteiset hyvät virtuaaliset välineet ja alustat
  - Opastus ja tuki myös virka-ajan ulkopuolella
- Valtorille riittävät resurssit palvelujen parantamiseen
- Valtion ja kuntien yhteiset hubit
- Yhteisiin virastotaloihin yhteisiä palveluja
- Isojen virastojen tilat pienempien käyttöön monipaikkaisuuden edistämiseksi
- **Käytännön ratkaisut pitäisi tehdä tulevaisuutta ajatellen koronan aiheuttaman etätyön loppuessa: jos kotiin viedyt laitteet tuodaan takaisin työpaikalle, kapenevat etätyömahdollisuudet. Esim suuret näytöt**
- Tehdään sähköiset rajapinnat kaikkiin viranomaisiin niin, että ne eivät ainakaan lisää manuaalista työtä, asiahallinnan kehittäminen
- Toimisteiden aukioloajat harkintaan
- Hybridityön menettelyissä, tekniikassa ja osaamisessa paljon kehittämistä
- Valtakunnallisen monipaikkaisuuden rinnalle alueellinen monipaikkaisuus alueellisen toimivallan organisaatioissa
- Ratkaisevaa on myös millaiset ovat yhteistyökumppanien työkäytännöt koronan jälkeen.
- Eriaikaisen yhteisen työskentelyn osaamisen ja prosessien kehittäminen
- Paikalliset asiakaspalvelutilat, joista avustettu verkkoyhteys toisella paikkakunnalla työskentelevään asiantuntijaan

Vaikutukset tuottavuuteen

Miten monipaikkaisuus ja/tai poikkeusajan laajennettu etätyö on havaintojenne mukaan vaikuttanut työn tuottavuuteen tai palvelukykyyn? Millaisessa työssä vaikutuksia on havaittu? Millä perusteella olette arvioineet tai mitanneet asiaa?

- Tuottavuuden nousua poikkeusaikana on tunnistettu digitaalisten prosessien ja osaamisen lisääntyessä ja kehittyessä sekä asiakastyössä että hallinnon sisäisissä prosesseissa.
  - Etäyhteyksien ja osaamisen paraneminen, matkustamisen vähentyminen (kotimaa ja kv), tehokkaat kokoukset, saavutettavuuden paraneminen, vähentyneet asiakkaiden aikavaraukset ja peruutukset, häiriöiden ja sairaslomien väheneminen ovat parantaneet tuottavuutta ja osittain myös palvelukykyä.
- Työaikaa ei ole käytetty virkistys yms. toimintaan, myös kehittämistyötä on tehty vähemmän. Pitemmällä aikavälillä vaikutus tuottavuuteen voi kuitenkin olla negatiivinen.
- Tuottavuutta ei ole juuri mitattu, muutama virasto ilmoitti verkkoasioinnin lisääntyneen ja nopeuttaneen palveluja. Henkilöstökyselyssä saatu palautetta itseohjautuvuuden, tuotteliaisuuden, suoriutumisen ja tyytyväisyyden parantumisesta
- Negatiivisia vaikutuksia havaittu oikeudenkäyntien peruutuksina ja sisäisten palvelujen heikkenemisenä joiltakin osin. Arvioita on sekä sisäisten että ulkoisten palvelun laadun vaihtelulle.

Oletteko tunnistaneeet monipaikkaisen työn joustavuuteen liittyen mahdollisuuksia parantaa työn tuottavuutta tai palvelujen saavutettavuutta tulevaisuudessa? Kertokaa millaisia mahdollisuuksia?

- Tuottavuuden parantamisen mahdollisuuksia nähtiin edelleen erityisesti digitalisoinnin lisäämisessä.
  - Verkon kautta aletaan tehdä myös tarkastustyötä sekä osallistua rajatusti oikeudenkäynteihin ja sellaisiin neuvotteluihin joihin ennen tultiin paikalle.
  - Tunnistettiin asiakaspalveluaikojen jatkaminen sähköisissä palveluissa palvelujen parantamisen keinoksi
  - Tärkeä kehittämisen kohde on digitaalisuuden vieminen loppuun niissä palvelu tai hallintoprosesseissa, joissa joku kriittinen tai vähäinenkin osa on edelleen tapaamisen tai manuaalisen materiaalin varassa, esimerkiksi digitaaliset allekirjoitukset ja käsittelyt valtion järjestelmien ulkopuolelta
  - Virtuaalinen toiminta edellyttää riittävää osaamista kaikilta, osaamisen parantaminen on myös tuottavuuden kehittämistä
- Monipaikkaisuuden tuottavuusvaikutuksia tunnistettiin myös
  - Työtyytyväisyys mainittiin usein tuottavuusmittarina, koska sen on tutkimuksissa nähty korreloivan tuottavuuden kanssa.
  - Joustavuuden ja henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisääminen nähdään samoin tuottavuutta parantavana tekijänä
  - Matkustamiseen menee vähemmän työaikaa

Onko monipaikkaisessa työssä (ml. etätyö) tullut eteen viraston toimitilojen kannalta kysymyksiä, joita pitäisi nostaa ratkaistavaksi koko valtion tasolla?

- Millaisia toimitiloja tulevaisuudessa tarvitaan?
  - Muuntojoustavia, digityöntekoa tukevia, lisäarvoa toimistolla oloon tuovia: ryhmätilat, kohtaamispaikat, verkostoituminen, samoissa tehtävissä työskentelevät eri organisaatioista lähekkäin, riittävät kokous- ja sidosryhmätilaisuustilat -> palaveri- ja kokoustilahotelli?
  - Toisaalta osa kokee, että jatkossa tarvittaisiin lähinnä vetäytymistiloja etäkokouksia varten.
  - ”Toimitilojen tulee keskittyä asiakaspalvelutiloihin ja neuvottelutiloihin, kaikki yhdessä muiden julkishallinnon ja tarvittaessa muidenkin toimijoiden kesken. Toimistovyöhykkeen osuutta voidaan vähentää ja työpisteiden määrässä siirtyä suureen ylibuukkaukseen esim. 50 %.”
  - ”Etäkokousten määrä on kasvanut valtavasti, eli tarvitaan vetäytymistiloja, joissa voi puhua rauhassa. Käytännössä yhteistilat ovat tyhjinä ja vetäytymistilat varattuja. Toisaalta myös neuvotteluhuoneet ovat koko ajan tyhjinä, koska ei pidetä läsnäolokokouksia.”
- Mennäänkö virastokohtaisista tiloista laajasti kohti yhteiskäyttötiloja? Yhteiskäyttötiloissa tietoturva- ja suoja, turvallisuuskysymykset
- Toimitilojen käyttöaste on alhainen. Toimitiloja ja –paikkoja tulisi vähentää, mutta ratkaisua ei voida tehdä virastotasolla. Aamu- ja iltavuorot?
- Johtamiseen ja työsuhteen ehtoihin liittyvät kysymykset, erityisesti tuetaanko etätyön tekemistä kotona, matkustussääntö tukemaan etätyötä, yhteiset ateriatukilinjaukset, koko johtamisen ja yhteisöllisyyden tuen paletti.
- Toimivat tietoliikenneyhteydet.

Mitä muuta haluatte vielä sanoa kyselyn aiheeseen liittyen?

- Arvioita tuottavuudesta ja tilatarpeista on vaikea tehdä, koska muutos on vasta käsillä – muutosta pitäisi ensin tukea ja seurata ennekuin aletaan vetämään kovia johtopäätöksiä.
  - Poikkeusajan etätyö on antanut uusia näkemyksiä ja tuonut uusia ajatuksia töiden turvallisuuteen ja erilaisiin mahdollisuuksiin tehdä uudella tavalla
  - Toteutuksen sujuvuudesta, muutoksen johtamisesta ja yksilöiden halukkuudesta riippuu, kuinka suuren osan monipaikkaisessa työssä olevat tekevät jatkossa etänä.
  - Vaikutukset ovat aivan erilaisia riippuen siitä onko etätyö lähes jatkuvaa, säännöllistä viikottain vai satunnaista
  - Vaikutuksia tulisi tarkastella laajemmin kuin kapeasti tuottavuuden ja tilasäästöjen näkökulmasta
- Työn sujuvuutta ja houkuttelevuutta pitää lisätä myös työpaikalla tehtävässä työssä ja tehdä se houkuttelevaksi, koska se antaa lisäarvoa työhyvinvoinnin ja innovatiivisuuden kannalta.
  - Työpaikkojen vetovoimatekijät esille eikä pelkästään säästömahdollisuudet!
- Kritiikkiä kyselyä kohtaan:
  - Kyselyn näkökulma vaikuttaa rakennetun tarkoitushakuisesti vain monipaikkaisen työn ja erityisesti etätyön mahdollisuuksien näkökulmasta. Etätyöhön keskeisesti liittyvä kysymys työnantajan uusista vastuista, velvollisuuksista ja kustannuksista on sivuutettu kokonaan
  - Kyselyn vastaamien koettiin vaikeaksi, koska korona-aika ei edusta normaaliaikaa, ei omassa eikä toimintaympäristön toiminnassa
  - Jos kysely uudistetaan taas vuoden päästä: Tämä ja VTML:m kyselyn yhdistäminen, älykäs alusta vastaamiseen, viime vuoden tulokset esiin vastaajille

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!